

«ПРИОНУ АУША МОЈА»

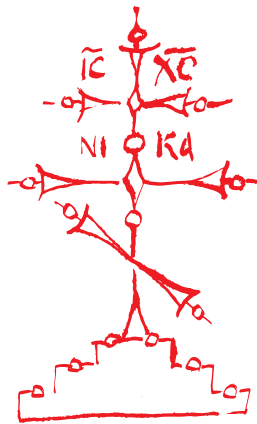
АНТОЛОГИЈА

Књига 8

*Едиција ОКО доноси књиге које расветљавају човекову душу,
историју и судбину.*

ЛЕПОТОМ КЊИГЕ
БЛЖНО СЕ БОЛЕ МИЛОРАДОВИЋ

ЈОВАН ПЕЈЧИЋ

ПРИОМУ
ДУША МОЈА

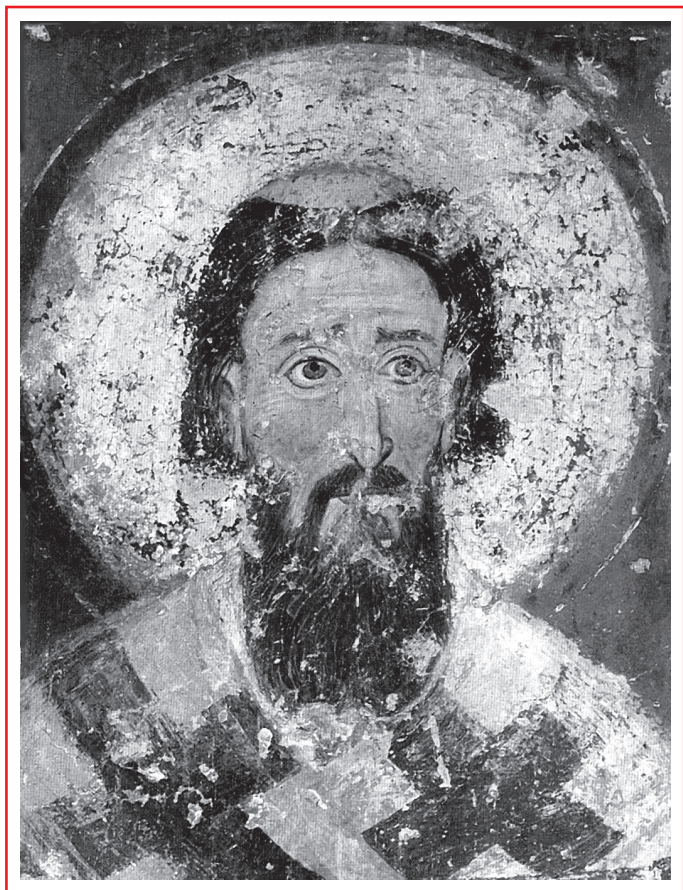
МОЛИТВЕ СВЕТОГА САВЕ

МОЛИТВЕ СВЕТОМЕ САВИ

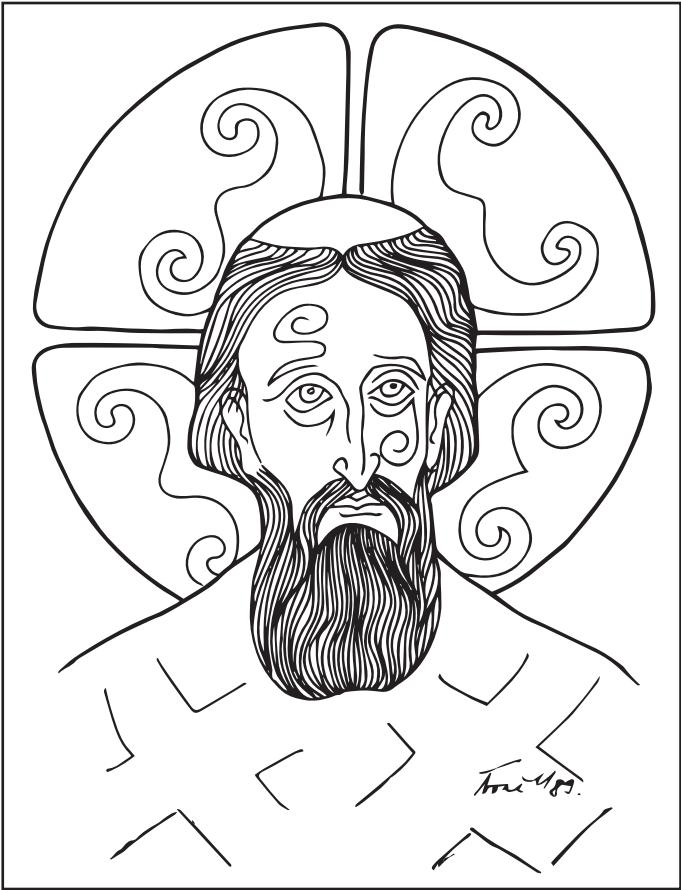
1207+1969.

АНТОЛОГИЈА

Свети Сава
Фреска из Милешево

MONTE

*Први архиейиской и срїски йрародийїель наш,
Свейїийель Хрисїѡв Сава.*

Краль Милутин

РОЂЕЊЕ

[1]

Теодосије

Чедо које ће бити жезал старости наше дај нам,
Господе Боже Сведржитељу

ПИСАЦ

[2]

Свети Сава

Дај ми, оче неба, овај пут окончати

[3]

Свети Сава

Боже отаца наших, сачувај и укрепи наследство
моје у држави бивше владавине моје

МОЛИТВЕНИК

[4]

Доментијан

Сви од искони оци наши уздаше се на Те

[5]

Стефан Првовенчани

Младићку слабост моју привуци, Спаситељу наш

[6]

Доментијан

Душа моја не заволе овога света и што је у њему

[7]

Доментијан

Гредем за Тобом, Владико мој, тражећи Тебе истинитога

[8]

Доментијан

Да силом светoга Духа Твога просветим народ Твој

[9]

Доментијан

Прибежиште за сва чеда отачаства мојега да сатворим,
Господе свега

[10]

Доментијан

Утеши, Господе, срце моје молитвама угодника Твојега
Симеона

[11]

Теодосије

Ја удивљен доброхвалим милост Твоју, Господе

[12]

Доментијан

Прослави, Господе, часног угодника Симеона,
назнаменаног од Тебе

[13]

Теодосије

Предобри Господе, росу благодати излиј на раба
Твојега Симеона

[14]

Теодосије

Ка Теби раним, и из дубине душе зовем, сведарежљиви
Господе: Обнови мошти раба Твојега Симеона

[15]

Теодосије

После смрти његове прославио си, Господе,
слугу Твојега, оца мојега

[16]

Доментијан

Ослободи ослабљенога од болести
која га држи, Господе

[17]

Теодосије

Раслабљенога подигни, Боже наш,
свега слободна од вреда телесног и душевног

[18]

Доментијан

Види, Владико, насиље оних који војују на народ Твој

[19]

Доментијан

Ти који испуњујеш све моје просбе,
послушај мене градом

[20]

Доментијан

Поврати душу слуге Твојега, да сатворим на
њему Твоју свету вољу

[21]

Теодосије

Свесилном речју Твојом заповеди анђелу пресветломе,
Господе, да врати душу брата мојега

[22]

Доментијан
Услишај ме правдом Твојом, Господе

СВЕТИТЕЉ

[23]

Теодосије
Свагдашњу помоћ и благодат и заступство ваше тражимо

[24]

Теодосије
Од глади, смрти, невоља, греха, душеубица и ратова
међусобних спасите нас, оци самилосни

[25]

Краљ Милутин
Преподобни Симеоне и кир Саво, света господо моја, у
руке туђинаца не предавајте отачаства нашега

[26]

Николај Велимировић
Са свом небесном Србијом, помози нам, Свети Саво,
путоводитељу наш, да истрајемо до краја

[27]

Николај Велимировић
О Свети оче наш, одговори љубављу на љубав
Српскога народа

[28]

Јустин Поповић
Моли се, Свети архијереју, за Свету православну цркву
и за отаџбину своју земаљску

[29]

Јустин Поповић

Свети оче Саво, васкрсни нас на веру у Господа Христа

[30]

Јустин Поповић

Свети Саво, запали у нама сунца неугасива,
сунца светосавска

[31]

Јустин Поповић

Свети оче Саво, моли се за малу Српчад твоју

[32]

Јустин Поповић

Богомудри оче Саво, не остави децу своју
него свагда буди с нама

КРАЈА НЕМА

[33]

Јустин Поповић

Похитајте, похитајте, Свети Саво и
остали српски богоугодници

ЗАВЕТ

Свети Сава Српски

Чувши реч моју о спасењу, с љубављу је сачувајте – да
бисмо и ми били заједничари реда Светих

THE NIGHT

June 4, 09

*Приону за Тебе душа моја,
и узе ме десница Твоја.*

Псалми Давидови / Доментијан

МОЛИТВЕНА РЕЧ И ЛИК СВЕТОГА САВЕ

вој почетак српска молитва има у Светом Сави, и сву висину, сву лепоту достиже она већ са Светим Савом. Што је тада и што је са таквом снагом кренуто, до данашњег се доба није прекинуло.

Молитвена књижевност сеже, дакле, у сам иском српске писмености.

Као у житијима и летописима, похвалама и записима, хроникама и родословима, службама и канонима, тако се и у молитвама сачувала духовна, свештена, владарска, морална историја српског народа, и у њој, кроз њу, њоме – живот, дело и дух Светога Саве, „првог архиепископа и наставника и учитеља и с Богом просветитеља својег отачаства“, највећег српског проповедника мира и љубави међу људима и народима.

Исписана узвишеним, празничним језиком, ова молитвословна историја плете се, кроз векове, све од самих вапаја и завета српских – Господу и угодницима његовим, светима света и српским светима, истини и правдољубљу Божјем и човечјему.

Прву реч свете историје српскога народа саставила је и украсила рука Светога Саве и, отад, не престаје ова историја том руком, њеним немиром и лепотом крстосно да се исписује.

скет и мудрац, проповедник народне вере и првопрестолник црквени, државник и ктитор, миритељ завађених и заштитник убогих, законодавац и просветитељ све српске земље – уистину, све чега се Свети Сава у своме животу на земљи дотакао, или о чему је мислио, што је чинио или о чему је сањао, постајало је темељ, искра неугасива, благородни корен.

Двојица из реда највећих српских уметника речи знају зашто је тако, и зашто другачије није могло и не може бити – Црњански и Дучић.

Сводећи мисли о Светом Сави и његовом значају за свеколику веру и повест, просвету и културу српску, за постојање и опстајање Србиново „на земљишту увек крвавог и вечно немирног Балкана“, Милош Црњански је овако одредио величину и овако објаснио неупоредиво зрачење Савине личности:

Од њега почев, и његовог доба, слика Српства на Балкану пуна је нашег дивног неимарства, зелених и модрих, надземаљских светлости нашег црквеног сликарства, трептавих пламенова жижака, крај којих бдију, у ноћи, писци црнорисци, ученици белог Хиландара, величанствених појава средњовековних ктитора, владара просветитеља и светитеља, чије руке допиру до Сирије и Синаја, дижући болнице и оставив траг једне светле, средњовековне српске културе.

Спис који је настао на седам векова од Светитељеве смрти, Црњански завршава речима:

Савина легенда и Савино дело [...] остаће највеличанственије и најузвишеније што нам се рађало, кроз таму векова, на горком тлу Балкана, да нас својим зрацима из прошлости увек обасјава.

Некако у исто време ходио је Јован Дучић стопама Христовим пут Јерусалима, кроз „пустињу Јудејску“, са зрачном сликом Светога Саве у души, пун унутарњега поноса:

Српски Свети Сава, велики печат наше историје, јесте, по чистоти и непорочности његове личности, и по лепоти и обимности мисије, и по државничкој продорности и стварању, једна од највећих фигура европског XII века, богатог у мистицима, века светог Бонавентуре и Дантеа. Зато сам, поред Христа, мислио често овуда и на овог његовог српског изванредног светитеља. Он ме је пратио целим путем. Био је можда први од свих Срба који је овуд прошао својом краљевском ногом. Све што данас овде блиста на сунцу вечности, огледало се у плавим немањићким очима, очима тог нашег мудраца и писца, политичара и светитеља, без којег вероватно наша херојска нација или не би данас уопште постојала, или бар не са њеним данашњим овако изразито расним одликама.

Ниједан народ није имао заслужнијег човека. А потпуније, отменије, чистије и поноситије личности мислиоца, и мистика, не налазим нигде другде.

 идимо, дакле, и мимо речи других, исто толико позваних, зашто је лик Светога Саве још за његова живота ушао у народно предање и легенду, у причу и песму, и што се, затим, продужио у делима Савиних ученика и у делатности његових наследника на црквеном престолу, у повељама и указима владара и духовних потомака из светородне лозе Немањића, у захвалном појању и молитвама за помоћ и спас Отаџбине пред налетима освајача и непријатеља.

Ако је у вековима робовања под инородним племенима српски народ с неким разговарао, ако се у временима „кад су живи завидели мртвима“ икоме обраћао тражећи заштиту, молећи за храброст да истраје, чезнући за утехом – био је то Свети Сава.

Пригушио се, додуше, молитвени српски глас у столећима такозваног рационализма и позитивизма, у осамнаестом и деветнаестом веку, у раздобљима некаквога свецелога богоборачког „јуриша на небо“, када се „поверовало“, свугде па и овде, да је човек све, да је вагда био све, и да ће све и остати.

Очувала се, ипак, и тада, молитва у Срба, молитва Светоме Сави и родитељу његовом Светом Симеону Мироточивом, очувала се таман онако како се вера православна и светосавска чувала у црквама и манастирима при служби Господњој, о празницима Божјим и на саборима народним, пред крсном иконом и на пољу бојном, у јуначкој песми и тиховању за трпезом.

Знамо данас: и ти векови бејаху једно, да призовем реч светог Исака Сирина, невидљиво „сејање зрна“. Зар би се, иначе, у годинама што се роје око нас, могло збити толико „сабирање руковети“?

Ко не верује, нека се само загледа у појаве и у рад владике Николаја Велимировића и архимандрита Јустина Поповића, и у толика неимарска и задужбинарска, литургијска и сликарска, песничка и драмска остварења наших савременика – посвећена управо Светом Сави, судбом и чином његовим надахнута, његовом духу окренута.

ко човек и цео свет добије а душу своју изгуби, која је корист?

У овој мисли из „писма посланог од Светога Саве игуману лавре дома Пречисте и светога

Симеона Студенице, кир Спиридону, од светога града Јерусалима“, заветној посланици колико своме наследнику на манастирском трону, још више, јер је последња, отачаственоме свету, па отуда, и не мање, и свим будућим српским нараштајима, садржана је васколика философија живота Светога Саве, и сав смисао молитвености његове природе и бића.

Ако хоћете да знате о мени грешном, – тако вели Свети Сава у овом писму – то с милошћу Божјом и светом вашом молитвом здраво и весело дођосмо до светога града.

Поклонисмо се пресветоме и божаственоме гробу и светим његовим местима. Најпре уредисмо за ваше спомињање у светих, потом обиђосмо света места. Када све ово свршисмо, тада се, пошто нас стиже путни труд, сви разболесмо, и остављамо на Божје расуђење живот наш и смрт нашу, и ко од нас буде жив к вама нека се врати, а кога смрт потребује, молитва ваша нека остане с њим ...

Онда следи потпис:

Писа милошћу Божјом први архиепископ све српске земље, Сава грешни.

Али Светоме то није довољно и он, као отимајући се горкоме предосећању, из даљине шапуће верном ученику, настављачу његовог дела:

И моли се за нас, служитељу Христов, да нас Бог укрепи и сачува, да бисмо опет к вама дошли.

Зна, међутим, да ништа у човековом земаљском постојању није извесно, да је, напротив, судбина људска неухватљива као ветар, а да су путеви Господњи недокучиви.

Зато се одлучује на поуку:

Чувај се, чедо моје слатко, да не изађеш из неког мога завета. Да, ако човек и цео свет добије а душу своју изгуби, која је корист? Ако је поп грешан, али молитва његова није грешна, и његова веза је сила од вишње благодати.

Молитва је, према томе, за Светога Саву, срж свеколике благодатности, „стечености у једну сагласност и вољу“, изворне црквености људскога бића у његовоме маловременом овосветском животу, Христовим примером међутим предодређеном за онај други и неисказани, неисказиви живот вечни.

Упитајмо се зато, на крају, о карактеру српских молитава уопште, о унутрашњем њиховом устројству и значењу, о оним својствима молитвенога исказа код нас који, једном и на почетку положен од Светога Саве, ништа у времену није изгубио од своје првобитности.

Тај је карактер тројствен.

Нема, прво, српске молитве која не слави хришћанску, општеправославну веру у Бога и у Њиме саздан свет. Друго, све оне саздају свој космос и израз вазносећи светињу националног живота – навек живу, борбену колико жртвену и покајну повесницу народну. Треће, немамо молитвеника који се „на догледу Божјих светова“ предаје најопштијем и посебном, занемарујући људски лично и богочовечанско у себи.

Молитве Светога Саве такве су, и то су.

Молитве Светоме Сави такође су то, и такве су.

HOTELLE

*И ѿредобри Бої ѿслуша чистио мољење
ѿправедника ових, блаѿверноїа и самодржавноїа
ѿсїодина Симеона Немање, великої жуїана све
Срїске земље, и боїочасїиве, Хрисїиом дароване
му суйруїе Ане.*

*Поїиом заче боїољубива Ана у уїїроби
својој, и роди ѿ вољи Божјој сина, добро
изникли изданак од доброїа корена...
И Боїом дарованої сина крсїивши у име
Оца и Сина и Свеїїоїа Духа, нарекоше му
родиїељи име Расїко...*

Доментијан

ЧЕДО

ЧЕДО КОЈЕ ЋЕ БИТИ ЖЕЗАЛ СТАРОСТИ НАШЕ ДАЈ НАМ, ГОСПОДЕ БОЖЕ СВЕДРЖИТЕЉУ

Молићива Сѣефана Немање и жене му Ане

Ладико Госпoде Бoже Свeдржитeљу, који си негда послушао Авраама и Сару и остале праведнике што су молили за чeдo, услиши данас и нас, грешне слуге Своје што Ти се моле.

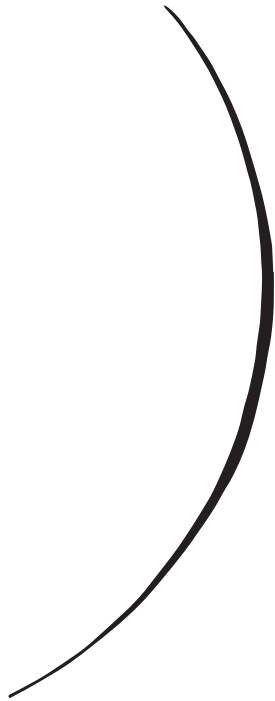
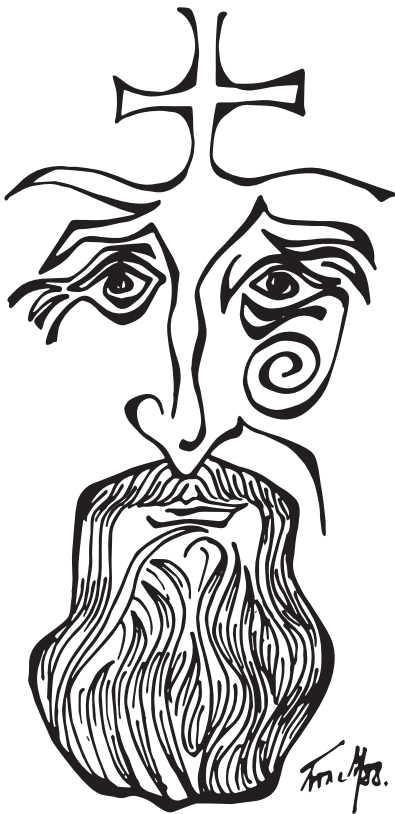
Дај нам, по Твојој доброти, да добијемо још једно мушко чeдo, које ће бити утeха души нашој и Тобом наследник државе наше – и жезал старости наше, на кога ћемо положити руке и починути.

А дајемо Ти заједничке обете:

Од зачећа детета од природне законите љубави и од постеље одлучићемо се, и свако за себе у чистоти тела све до краја живота сачуваћемо се.

(Око 1290)

ЧПСАД

Т. М. П.

*Свeтiи Сава не оснива само српску
књижевну школу на Аџиосу, негo уџемељује и
oйшћесловенску књижевну школу.*

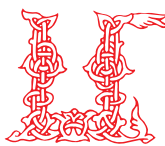
Антоније-Емил Тахиос

ГРЕТН САЗА

ДАЈ МИ, ОЧЕ НЕБА, ОВАЈ ПУТ ОКОНЧАТИ

Моли́тва монаха Симеона ѿред одлазак на Свейу Гору

аре славе, једини бесмртни, Оче неба и
крепости који промислом доброте Своје
ниједан човек не желиш да погине, већ сви
да се спасу, не остави мене погинути! Јер
знам да је милост Твоја велика на мени, и сада молим Те,
Владико, дај ми овај пут окончати!

(1207)

ГРЕТН САРВА

БОЖЕ ОТАЦА НАШИХ, САЧУВАЈ И УКРЕПИ НАСЛЕДСТВО МОЈЕ У ДРЖАВИ БИВШЕ ВЛАДАВИНЕ МОЈЕ

Молишва монаха Симеона њред уйокојење

ројице Света – Боже наш, славим Те, и благосиљам Те, и молим Те и дочаравам Те, јер по трећи пут благослов дајем наследству моме!

Господе Сведржитељу, Боже отаца наших, Авраамов, Исааков, Јаковљев и семена праведног, сачувај их и укрепи у држави бивше владавине моје.

И помоћ Пресвете Богородице, и моја молитва, ако и грешна, нека је са њима од сада и до века.

И заповед пређашњу дајем им:

Имајте љубав међу собом!

А ко од њих одступи од онога што сам им наредио, гнев Божији да прогута њега и семе његово!

(1207)

МОНТЕНЕ
МАНБИН

Томас М.

*Свѣтѣи Сава је за живото̄а земаљско̄и био а и
сада јестѣе ѿред ѿрестѣолом Творца највећѣи
молиѣвѣник за Срѣски народ.*

Николај Велимировић

ДОМЕНТИЈАН

СВИ ОД ИСКОНИ ОЦИ НАШИ УЗДАШЕ СЕ НА ТЕ

Молиѿва Расѿкова

осподе, заволах красоту дома Твојега, и место стана славе Твоје. На Теби се утврдих од утробе; из утробе матере моје Ти си покровитељ мој.

Господе, управи ме на пут Твоје милости, јер Ти си вођа блудећима и пристаниште онима који се колебају на валима.

Сви од искони оци наши уздаше се на Те, и никада не погрешеше наде своје.

И са мнош, слугом Твојим, сатвори сада по милости Твојој. И погледај на ме и помилуј ме; лице Твоје просвети на слугу Твојега.

И научи ме оправдањима Твојима – да сачувам речи Твоје, па ћу живети у векове.

(1253)

СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИН

МЛАДИЋКУ СЛАБОСТ МОЈУ ПРИВУЦИ, СПАСИТЕЉУ НАШ

Молићива Расићкова

Господе Исусе Христe, Спаситељу наш, заблуделима наставниче, оче истините светлости, јединочедно Слово Очево, вођо старих, младима утврђење, привуци младићку слабост моју у вољу истинитог Твога разумевања да, претекавши, испредњачим на путу овом којим се и господин мој, овај свети мој хранилац, жури да иде.

Јер Ти знаш, зналче срца, Господе Исусе Христe, да сав овај свет не заволе душа моја, ни оно што је у њему.

Зато, о Господе, не погуби с нечастивима душу моју, ни са светодршцима овог века, већ – смиловавши се на мене недостојног – пожури се да ми испуниш јеванђелску реч коју рекоше пречиста и нелажљива уста Твоја:

Онај који остави оца својега и мајку, и куће царске, и власи имена мојега ради, стиосируко ће њримии и наследиће живои вечни.

И зато у руке Твоје предајем Теби дух мој, и без закашњења припавши Ти, идем за Тобом, Творче мој!

(Између 1208. и 1216)

ДОМЕНТИЈАН

ДУША МОЈА НЕ ЗАВОЛЕ ОВОГА СВЕТА И ШТО ЈЕ У ЊЕМУ

Молићива Расѣикова

осподе Исусе Христе Спаситељу мој, Оче истините светлости, самосавршена премудрости Очева, који хоћеш да спасеш свако створење и да приведеш у разум истинити – јер Ти си, Господе, помоћ беспомоћнима и нада безнадежнима, вођ старима и утврђење младима – приведи моју младосну слабост у вољу истинитога Твога разумевања и удостоји мене, који сам напред пошао, да и постигнем овај пут Свете Горе, којим се и родитељ мој свети жури да иде.

Јер Ти знаш моје прошење, Господе Исусе Христе, јер пред Тобом је сва воља моја, јер душа моја не заволе овога света и што је у њему – па имајући милосрђе са мношћем недостојним, удостоји ме да испуним реч Светога јеванђеља Твојега, коју изрекоше истинита уста Твоја, Господе:

Ко оспѣви оца или мајѣр или жену или куће имена Мојеја ради, ѣримиће сѣосѣруку наѣраду у идућем веку, и наследиће живои вечни да са Госѣодом царује на векове.

Тога ради, у руке Твоје предајем дух мој, и без закашњавања идем за Тобом, Творче мој.

(1264)

ДОЖЕНТИЈАН

ГРЕДЕМ ЗА ТОБОМ, ВЛАДИКО МОЈ, ТРАЖЕЋИ ТЕБЕ ИСТИНИТОГА

Свештојорска молићва Расићкова

Иредобри Господе, рекао си:
*Онима који ме итраже, наћи ћу се, и онеме
који куца у двери моје милости, отворићу; и
оне који ме иривају истином ислушаћу, и
саворићу вољу оних који се боје и који ме љубе, и молићву
њихову услишићу.*

[Речима Твојим следујући] ја, Владико мој свети, једино просим милости Твоје да живим овде у дому Твоме у све дане живота мога, гледајући красоте Твоје ненаситне, и посећујући цркву пречисте Ти Матере.

Јер Теби рече срце моје:

Тражићу Госиода, забудело јаће Твоје.

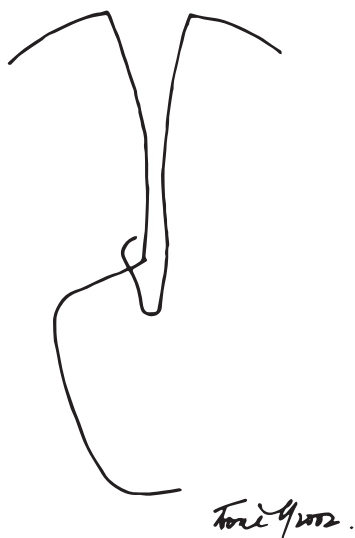
И сада гредем за Тобом, тражећи Тебе – истинитога пастира свога.

Прими ме неисказаним милосрђем Твојим и узведи ме на Своју пашу, и приброј ме ка овцама изабранога Ти стада, и прехрани ме с овима од влаћа божаствених Ти тајана. И приброј ме у ред ових светих чрноризаца који Ти служе, да не бих, каснећи ван, био поједен од злога звера, старога непријатеља, а изван Твоје свечане дворнице.

Па у име Твоје, Господе, и молитвама пречисте Ти Матере, сагибам врат мој под Твој свети јарам. И по речи јеванђеља Твојега, полажем јарам Твој на рамена моја – олакшај тежину моју и утврди све удове моје вером и љубављу Твојом.

Преподобијем и правдом удостоји ме да Те у све дане живота мога славим и појем и клањам се светоме и велелепnome имену Твоме, Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове.

(1253)

ДОЖЕНТИЈАН

ДА СИЛОМ СВЕТОГА ДУХА ТВОГА ПРОСВЕТИМ НАРОД ТВОЈ

Молиива монаха Саве Српскоја

прави ноге моје на мирни пут Твој, Господе, и удостоји ме да, текавши на Исток, у свети Твој град Јерусалим, поклоним се животворећему гробу Твојему, и да душевним и срдачним мојим очима сагледам где је лежало пречисто тело Твоје, и где су стајале пречисте ноге Твоје, и животворећи Твој крст, на ком се ради нас проли пречиста крв Твоја.

И видевши сва страдања Твоја, да их напишем на таблицама срца мога, и да са смелошћу према Теби вратим се на Запад, и силом Светога Духа Твога да просветим народ Твој, заблудео незнањем Тебе, истинитога Бога, те да [празнину због] недостатка Твога божаственога учења у моме отачаству испуниш кроз мене, слугу Твога.

(1253)

ДОМЕНТИЈАН

ПРИБЕЖИШТЕ ЗА СВА ЧЕДА ОТАЧАСТВА МОЈЕГА ДА САТВОРИМ, ГОСПОДЕ СВЕГА

Монашка молићва Савина за њодиїнуће Хиландара

и који си основао земљу на тврђи њезиној,
и рекао да се не поколеба у векове века,
свемилосрдним оком Твојим светим и
овде погледај на мене, слугу Твојега, и
пошаљи ми помоћ од пресветога стана Твојега, и осени
ме Духом Твојим Светим, и помоћник ми буди, Владико
Христe Господe свију, да сатворим дом пречисте Ти
Матере као прибежиште свима који Те љубе, и деци
отачаства мога – да се сви који прибегавају овде уместе у
пространо царство Твоје.

(1253)

ДОЖЕНТИЈАН

3 10 6

УТЕШИ, ГОСПОДЕ, СРЦЕ МОЈЕ МОЛИТВАМА УГОДНИКА ТВОЈЕГА СИМЕОНА

Молићива Свејџоја Саве

неодржимим свим створењем, који си, знајући немоћ нашу, дошао да тражиш нас који блудимо и да, помажући нас, дарујеш велику благодат свима који Те љубе – на Твоју несхватљиву и превелику доброту полажем и ја наду моју, и припадам ка Твојем милосрдном и човекољубивоме божавству, призивам и вапијем говорећи:

О Господе свемогући, призри с небеса и види смирење моје, и прими веру несмиренога мога ума, и укрепи немоћ тела мога, исправи мисао душе моје! И дај ми истинито покајање, и научи ме творити вољу Твоју, и не одбаци ме од лица Твога. И удостоји ме да са љубављу примим реч Твоју, коју си сам проповедао говорећи:

Покајте се, јер њриближи се Царство небеско.

Ово чувши, приволевам се Твојој милости, и молим се:

Испуни прозбу моју и прими молитву моју. Устани на помоћ мени, и опаши ме силом Својом, и оружје Твоје дај ми, и научи ме противити се у борби! И бори се са мном [заједно] – да победим зле пукове мојих непријатеља, који воде непријатељство против мене, слуге Твога! И нећу се убојати зла, јер Ти си са мном! И неће успети непријатељ мој против мене ни у чем!

И рећи ћу радосно реч Твоју, са Давидом:

Господ је њпросвећење моје и сјасишељ мој, од која ћу се обојати?

И рећи ћу:

Господ је заштитник живоја моја, од која ћу се усјраши?

И утешу, [Господе,] срце моје молитвама угодника Твојега Симеона, и душу моју испуни радошћу духовном, и овде пошаљи Пресветога Духа Свога, и обнови кости исакле Тебе ради – да сви разумеју Твоју неизмерну силу, и милост Твоју бесконачну.

И подај награду Своју преподобноме Своме пред оба света, збора анђелскога и човечанскога, да и ја, слуга Твој, примим смелост превелику, и сав народ да прослави велелепно име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, и сада и увек и у векове.

(1253)

ЈА УДИВЉЕН ДОБРОХВАЛИМ
МИЛОСТ ТВОЈУ, ГОСПОДЕ

Молићива Светиога Саве за уйокојеної оца Симеона

Наква ми је корист, Господе, што сам тајно видео благодат Твоју ка оцу мојему, а видевши је што се радујем, и због тога што, ја једини, удивљен, доброхвалим Твоју милост – ако не покажеш јавно свима доброту Своју према њему?

Знам, Господе, да је Теби могуће све што год хоћеш, и да иза речи иде дело које се дахом уста Твојих свршава. Услиши ме, слугу Твојега, и не презри мољења мојега – за шта се Теби, Богу своме, приљезно молим!

Пошаљи Пресветога Твога Духа и обнови кости што ради Тебе – који си нас ради странствовао с небеса на земљи – у туђини леже, и напој их росом благодати Твоје: да се напоје од обиља дома милости Твоје и да искипи миро благоухано, којим ће прелити душе и лица слугу Твојих који се Тебе плаше.

Нека сви разумеју силу Твоју и неизмерну милост, и колико си добар податељ онима који Те се боје и који чувају заповести Твоје.

И као што си на небесима, пред анђелима, служи Твоме, оцу мојему, милост Своју подарио, прослави га чудесно, Господе, и на земљи пред људима, да и ја,

недостојни слуга Твој, добијем смелост поузданију да си послушао молитву моју, па ћу Ти убудуће у животу своме вредније угађати, и сви људи Твоји који знају и славе име Твоје. И прослављаћемо Те са Оцем и Светим Духом, сада и увек и на векове векова.

Амин!

(1290)

ДОМЕНТИЈАН

3 12 6

ПРОСЛАВИ, ГОСПОДЕ, ЧАСНОГ УГОДНИКА СИМЕОНА, НАЗНАМЕНАНОГ ОД ТЕБЕ

Молићива Свејоја Саве

ине и Слово Божије, који си у пренебесним обитељима, станујући у вечним недрима пребогатога Оца, не одступајући од недара Очевих и родивши се без семена у утроби пречисте Дјеве, и обложивши се нашим телом, јездећи са Превишњим на херувимским колима, и свети са Оцем хваљен од серафима, и Боже пророчански и апостолски, и чувару праведних, и безбројна милости грешницима, и Спаситељу свију који притичу ка Теби, изворе милости и даваоче свакога добра, и послушнице оних који Те призивају истином, Ти који свима дајеш просбу разним даровима богате милости, који си од почетка деловао с нашим оцевима и који си кроз њих показао страшна чуда безбројном милошћу Својом и неизмерном Својом силом, Господе Исусе Христе, који си источио воду из тврда камена у пустињи жедноме народу Твојему – тим страшним именом Твојим и безбројном милошћу Својом заповеди да дође Пресвети Твој Дух и да обнови сухе кости онеме који је страдао Тебе ради, и нама који љубимо пресвето Твоје име источи добромирисно миро.

Јер овај, Владико, пострада Тебе ради, и последова пресветој речи Твојој, и слику превеликога Твога сми-

рења показа нама који хоћемо да живимо по заповести јеванђеља Твојега.

Да, Твојим промислом неизречним заповеди да се јави сила свете и животвореће Тројице.

Господе, који у векове живиш и сада јеси, Господе Исусе Христе, подигни силу Твоју и окрени срца народа Твојега на угођење Твоје.

Чудесни Боже, јави чудесну Своју благодат! Предобри Боже који се прослављаш у светлости светих, пошаљи Своју пребогату милост од престола славе царства Твојега, и прослави овога од почетка назнаменаног од Тебе, те да ухвати веру цео народ Твој и да пође за светим заповестима Твојим.

(1264)

ТЕОДОСИЈЕ

➤ 13 ➤

ПРЕДОБРИ ГОСПОДЕ, РОСУ БЛАГОДАТИ ИЗЛИЈ НА РАБА ТВОЈЕГА СИМЕОНА

Молитва Светиога Саве

ведржитељу, предобри Господе, услиши слугу Твојега који Ти се свагда и опет сада моли: Росу благодати Светога Ти Духа на измучене, постом сасушене кости Тебе ради, на раба Твојега, оца мојега, изливши – миром их обнови и учини да искипе: као на небу, и на земљи тако ћеш прославити служитеља Својега.

А када оца мојега прославиш, и ја ћу се с њим, због њега, у Теби прославити, и сви који су дошли данас ће, Твоју милост на нама видевши, Тебе прославити, и нас ће познати да смо и ми Твоје верне слуге, који се у Тебе уздамо и Тебе љубимо, и који, своје оставивши, за Тобом пођосмо.

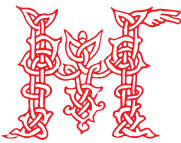
(1290)

ТЕВДОГНЈЕ

➤ 14 ◀

КА ТЕБИ РАНИМ, И ИЗ ДУБИНЕ ДУШЕ ЗОВЕМ, СВЕДАРЕЖЉИВИ ГОСПОДЕ: ОБНОВИ МОШТИ РАБА ТВОЈЕГА СИМЕОНА

Молийва Свеийоїа Саве

ногомилостиви и сведарежљиви Господе, који кажеш: *Све ишїо їод молийе верујући, їримићейе*, ја недостојни, у ову се Твоју реч уздајући, да је све могуће Твојој доброти знајући, са вером просим и молим велико и незлобиво човекољубље Твоје.

Боже, Спаситељу мој, послушај уздах мој и приклони ухо Твоје ка мољењу слуге Твојега, пошаљи Твога Пресветога Духа и обнови мошти раба Твојега, оца мојега.

Да као што си на истоку, у Светој Гори, у земљи туђој, тако и овде још више, на западу, у земљи отачаства мојега, прославиш угодника Свога.

Да и овај Твој народ на западу, видевши милост Твоју која је на нама, и задивљен Твојим даровима, истинскије Теби, истинитом Христу, мисленом истоку, Богу и сунцу правде, којег сад ми међу њима проповедамо, поверује да Ти, од искони јединородни Син и Слово Оца, сабеспочетан, безвремен и саприсносуштан, а сада под временом, његовим извољењем од свете Богородице и приснодеве Марије, од Светога Духа, не мењајући божаства, оваплоћен ради нас на земљи јавио си се и

просвећујеш спасавајући оне који верују у Тебе и који чувају заповести Твоје.

Да и ови који су са мношвом дошли са истока познају да смо и ми на западу верне слуге Твоје и истинити служитељи Тројице, да се и у нас поје име Твоје свето.

Да, Господе Боже мој, ка Теби раним, и из дубине душе зовем:

Услиши ме, слуша Својега, који Те моли, и не њосрами ме у чекању мојем.

Надајући се доброты Твојој, сабрах ове источне и западне људе, и као што се у Тебе уздах, учини тако, Господе, да се пред њима не постидим!

(1290)

ПОСЛЕ СМРТИ ЊЕГОВЕ
ПРОСЛАВИО СИ, ГОСПОДЕ,
СЛУГУ ТВОЈЕГА, ОЦА МОЈЕГА

Захвална молиџва Свејоїа Саве

о сам ја, Господе, и шта је дом оца мојега да тако прослављаш милост Твоју на нама, јер ниси презрео мољења мојега, недостојног и грешнога Ти раба, него си испунио моју просбу к Теби? Чиме ћу Ти вратити за сва добра Твоја?

Изнеможе ми ум, Твојом добротом задивљен. Да Те достојно хвалим и певам не могу.

Слава Теби предобром, слава Теби прештедром, слава Теби благопослушном са вером молитеља Ти!

Слава Теби, сабеспочетни Оцу Сине, слава и беспочетноме Ти Оцу заједно са Светим и једносуштним Духом.

Владико Христе, царе бесмртни, осим Тебе ја не знам другог Бога који влада животом и смрћу. Јер видеше моје очи спасење Твоје, којим си и после смрти прославио слугу Твојега, оца мојега, пред лицем свију народа у овим крајевима, светлости на откровење наше, да Тобом познају да смо и ми истинске Твоје слуге и верни поклоници Тројице и на славу отачаства народа Твојега, новог Израиља.

Ко да се не диви великом милосрђу Твојме? Слава Теби, Боже, слава Теби!

(1290)

ДОЖЕНТИЈАН

3 16 6

ОСЛОБОДИ РАСЛАБЉЕНОГА ОД БОЛЕЗНИ КОЈА ГА ДРЖИ, ГОСПОДЕ

Жичка молишва Свейоїа Саве

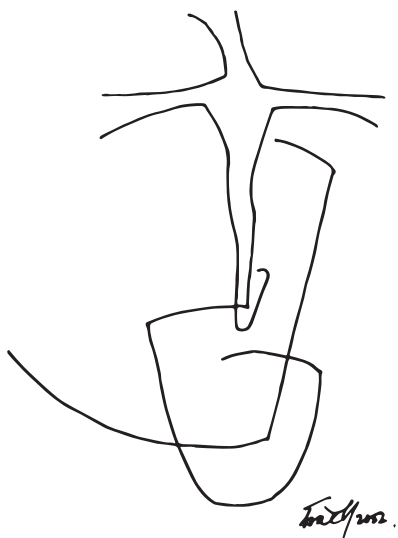

аваоте Боже, неразоримо основање и праведно сунце, непомерљиви камену, крепка сило, жезле непресечни, превечни изворе и путе истинитога спасења, и обручнице истините славе, неисцрпима храно насладна, почетку будућих добара, пун добра и у десницама и левицама, који дајеш благодат Своју људима да знају Тебе, истинитога Бога – Ти милујеш и спасаваш Својом вољом и премногим милосрђима Својима, хотећи да се спасе сваки човек и да дође у разум истине.

И Ти, Господе Исусе Христе, сине Бога живога, који живиш у висинама са једносуштним и јединородним Ти Оцем и са светим и добрим и животворећим Ти Духом, који си у старини речју подигао ослабљеног који лежи на одру, и сина удовичина ношена на погреб, и који си прокажене речју очистио, и који си страшним и свемогућим и милосрдним гласом четвородневног Лазара из чељусту пакла истргао – Ти сада свевидећим оком Твојим и овде погледај са Своје неизмерне висине, и услишај молитву слуге Твојега, који се узда у Те, и приђи невидљивом силом Твојом, Ти који си згазио кључеве

пакла и растргао неисказаним и неизмерним милосрђем болести самртне, дођи и овде на овога ослабљенога, и ослободи га од болести која га држи, и растргни свезе болова греховних, и обнови Своје створење – да сви људи Твоји разумеју неизмерну силу Твоју и бесконачну милост Твоју, и да се кроз све слави пресвето и велелепно име Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове.

(1253)

РАСЛАБЉЕНОГА ПОДИГНИ, БОЖЕ НАШ, СВЕГА СЛОБОДНА ОД ВРЕДА ТЕЛЕСНОГ И ДУШЕВНОГ

Жичка молиѣва Свейгоѣа Саве

Ладико сведржитељу, Господе Исусе Христе Боже наш, Сине и Слово Бога живога, који – од искони са Оцем и Духом сабеспочетан, једносуштан и вечан, бестелесан, невидљив, неопипљив, бестрасан – у последња времена, милосрђа ради, и милости Бога и Оца ради, благоизволе да се нас ради оваплотиш;

који си страдања света часним Својим телом поднео, и болове понео – да нас од страсти греха ослободиш и од болести смртне избавиш;

који си допустио да будеш додирнут и виђен, а ниси се одвојио од небеса као Бог;

који си по земљи као човек ходио, чудесима дивним уверавајући нас да верујемо Теби, истинитом Богу, нас ради очовеченом;

који си раслабљенога при Овчијој бањи видео, овога исцеливши и од одра подигавши, и одар да узме заповедивши као доказ дане му Тобом снаге;

који си удовичина сина на погреб ношена, улазећи у град Наин, са одра васкрснуо;

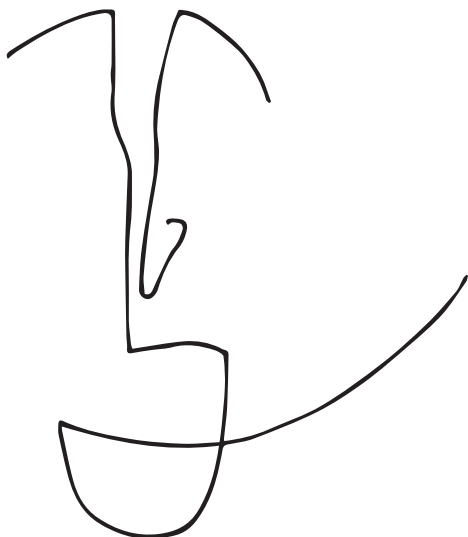
који си четвородневног Лазара у Витанији свемоћном Ти речју паклу из чељусту истраго –

Ти сада, многомилостиви, премилосрдни Господе, и овога овде преда мном, ослабљенога од болести што га држи, ослободи.

Пошаљи Духа Твога Светога и обнови створење Твоје, сабери разнесене уде његове и неизрецивом влашћу Твојом и силом невидљивом завежи их жилама тела његова!

Подигни га цела, свега слободна од вреда телесног и душевног, да и овај нов народ Твој вером у Тебе, видевши Твоје неизмерно милосрђе и бесконачну доброту која бива међу њима, научен од нас узашље славу Теби човекољупцу, са Оцем и са Светим Духом, сада и увек и на векове векова!

(1290)

ВИДИ, ВЛАДИКО, НАСИЉЕ ОНИХ КОЈИ ВОЈУЈУ НА НАРОД ТВОЈ

Сѣуденичка молиѣва Свейоїа Саве

оже страшни и дивни, и неизречени царе Израиљев, који седиш на херувимима и почиваш на серафимима, који си подао силу избраноме слуги Твоме Мојсију против Амалика, и који си такође помогао Своем кроткоме Давиду против Голијата, пошаљи овде неизмерну милост Своју и невидљиву силу Твоју, и расточи безбројне непријатеље наше – да разумеју, ваистину, да си Ти Бог, и да уздајући се у Те одолевамо молитвама пречисте Ти Матере, увек девојке Марије, и светога угодника Твога Симеона, који нам је показао да сазнамо Тебе, истинити живот: његовим молитвама погледај на мене, слугу Твојега, који вапије ка безмерној пучини Твога милосрђа.

Види, Владико, насиље оних што војују на народ Твој, који љуби велелепно име Твоје. И не обличи нас јарошћу Твојом, нити нас казни гневом Твојим, но са слугом Твојим сатвори по милости Својој. И сатвори са мношвом знамење на добро, да увиде они који ме мрзе, и да се постиде, јер Ти ми, Господе, поможе, и утеши ме.

И суди, Господе, онима који су ме опколили, и бори се са онима који се боре са мношвом – да разумеју да си Ти са мношвом.

И жезал силе Твоје пошаљи с висине, Господе, и мишицом силе Твоје расточи горде мисли срдаца њихових. И узми оружје и штит, и стани у помоћ моју, потегни оружје и затвори пут онима који ме гоне.

И нека буду [они] као прах лицем ветра, и анђео Твој, Господе, нека им досађује. И нека буде пут њихов таман и клизав, и анђео Твој нека их гони.

У име Твоје, Господе, погнаћу непријатеље моје, и стићи ћу их. Уздајући се у Те, нећу се вратити док не скончају. Сатрћу их силом Твојом, и неће имати моћи да поступе на моје отачаство.

(1253)

ДОЖЕНТИЈАН

3 19 6

ТИ КОЈИ ИСПУЊУЈЕШ СВЕ МОЈЕ ПРОСБЕ, ПОСЛУШАЈ МЕНЕ ГРАДОМ

Молиѿва Свеѿоїа Саве

Иредобри водитељу слуге Свога, који седиш на херувимима и провидиш бездне, који имаш неизмерну моћ и небројену милост, Ти си једини Бог који утврђује громове и множи муње и који уздиже ветрове, и који си послушао угодника Свога пророка Илију огњем на исти начин, молим Те, добри и утешљиви, који си јавио велика милосрђа милости Своје од почетка ка мени, и који никада ниси превидео молитава мојих, који испуњујеш све моје просбе – и овде послушај мене градом, да и ови разумеју да си Ти са мном.

И дај смелост слуги Твојему. Буди са мном, слугом Твојим, који зна и исповеда Тебе творца свега створења, и да утече у ме вода Твоја која не гине, да ми се даде реч на отварање уста мојих, и Твој добри разум утврђен на Теби, високоугаоном камену, те да узмогнем говорити да је довољна тајна самотрења Твојега.

(1253)

ДОМЕНТИЈАН

➤ 20 ◀

ПОВРАТИ ДУШУ СЛУГЕ ТВОЈЕГА, ДА САТВОРИМ НА ЊЕМУ ТВОЈУ СВЕТУ ВОЉУ

*Молићива Свемоћна Саве њо преслављењу
браћа му краља Стефана*

 оже, који си се родио пре Данице из бестелесне утробе беспочетнога Оца, пре бића свију људи и сваког Свога видљивог и невидљивог створења, и који си људима даровао биће, будући неразлучном искони од Оца, који си свима људима положио меру живота, који си свакоме урекао крај живота;

Исусе Христе, који пребиваш пре векова, који си пре и сада, који слушаш оне који Те истином призивају;

Ти, Владико, који си се од девојке родио спасења нашега ради, неисказана и превечна радости наша, радости што је нико никада не чунити виде од првих древних родова, што је Ти, добри, сатвори с оцима нашим и са свима нама у вековима векова, и још даље тамо без краја са нама у све векове векова – не само дошавши на земљу и ходивши са нама, или испрличавши нам се, па отиде од нас, но и увек си с нама;

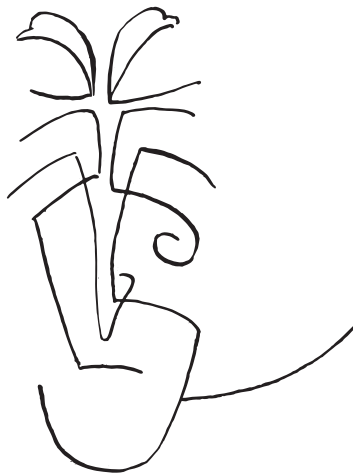
Ти који си пре рођења нашега основао на вољи Својој саставе душа и тела наших, и који си се укоренио у недрима душа и срдаца наших, који си дао благодат онима који Те љубе да сазнају Тебе истинитога Бога – јер

Ти милујући спасаваш све који се уздају на Те, јер си Бог истинити који си дошао да спасеш створење руку Твојих, и који си смрћу пострадао и живот даровао свему свету, не желећи да иједан човек погине, но да се сви спасу –

Свесилним и страшним оком Својим заповеди пресветлом анђелу Својем да поврати душу слуге Твога, сапоспешника мога за Твоју свету веру – да сатворим на њему Твоју свету вољу, и да га обучем светим образом светих анђела Твојих и светих апостола и пророка и преподобних отаца, да би се удостојио вечних добара Твојих, која си, добри, спремио онима који Те љубе, да и ја, некорисни слуга Твој, примим смелост и пренесем име Твоје пресвето на превелику хвалу.

Амин.

(1253)

Томас

СВЕСИЛНОМ РЕЧЈУ ТВОЈОМ ЗАПОВЕДИ АНЂЕЛУ ПРЕСВЕТЛОМЕ, ГОСПОДЕ, ДА ВРАТИ ДУШУ БРАТА МОЈЕГА

*Молићива Свeйгоја Савe йо йресїављeњy
браїа му краља Сїефана*

Ладико Господе Исусе Христe, Боже наш који си беспочетноме Богу и Оцу Својему од искони сабеспочетан, савечан и једносуштан, Син јeдинородни, а на крају времена по вољи Његовој нашега ради спасeња у утроби пресвете и свенепорочне девe Маријe безмужно, од Светога Духа и пресвете њене крви неизрециво се оваплотио и сугубо се на земљи родио – са нама као Бог и као човек поживео јеси.

Ти, по људској природи заплакавши над Лазаром, по природи божанства са влашћу аду из утробе овог истргавши и четвородневна подигавши из гроба и представивши га жива – Марти и Марији, сестрама његовим, сузе утолио јеси; молбе за сина сатникова ниси презрео; Хананејку што је молила за кћер која страда помиловао јеси; Јаирову кћер из смрти као иза сна подигао јеси; удовичина сина, на погреб ношена, са одра подигао јеси – а и ја грешан њима ћу се данас уподобити.

Припадајући, молим се Твојој доброти: као што си њих негда, тако мене сада услишивши помилуј, јер Ти си тада и сада и на векове исти!

Све је Теби могуће, немогуће Ти није ништа. У рукама су Твојим душе и дисање свакога створења, јер Ти живот садржиш и смрћу владаш, и осим Тебе нема који спасава:

Свесилном речју Твојом пресветломе Твојему и добром анђелу заповеди да врати душу слуге Твојега, брата мојега. Да буде опет жив данашњи дан до ноћи која долази молим Твоју доброту, у који [дан] ћу моћи украсити га анђелским и иначким образом који је желео.

Буди милосрдан, дакле, сада и мени грешноме, као што ниси презрео ни оне раније, да и ја, слуга Твој, памтим Твоју милост према нама, и смелији и усрднији служићу остатак живота мојега Теби угодно, Богу мојему.

(1290)

ДОМЕНТИЈАН

➤ 22 ◀

УСЛИШАЈ МЕ ПРАВДОМ ТВОЈОМ, ГОСПОДЕ

Молићива Светиога Саве њред ујокојење

Господе, услиши молитву моју, и вапај мој ка Теби нека дође; и не одврати лица Твога од мене!
У који дан будем тужио, приклони ка мени уво Твоје и брзо ме услишај. Јер ишчезоше дани моји као дим, и кости моје сметоше се веома. И малакса у мени дух мој, и срце моје смете се у мени.

И остави ме сила моја.

И дижем ка Теби руке моје, и душа моја као безводна земља жели помиловања Твога. Брзо ме услишај, Господе: сконча дух мој, не одврати лица Твога од мене. И избави ме од непријатеља мојих!

Ка Теби прибегах, Господе, и дух Твој добри водиће ме на земљу праву. Имена Твога ради оживећеш ме, Господе, по правди Својој.

Из печали изведи душу моју, Господе, и милошћу Својом истреби непријатеље моје, и погуби све који души мојој dosaђују – јер ја сам слуга Твој.

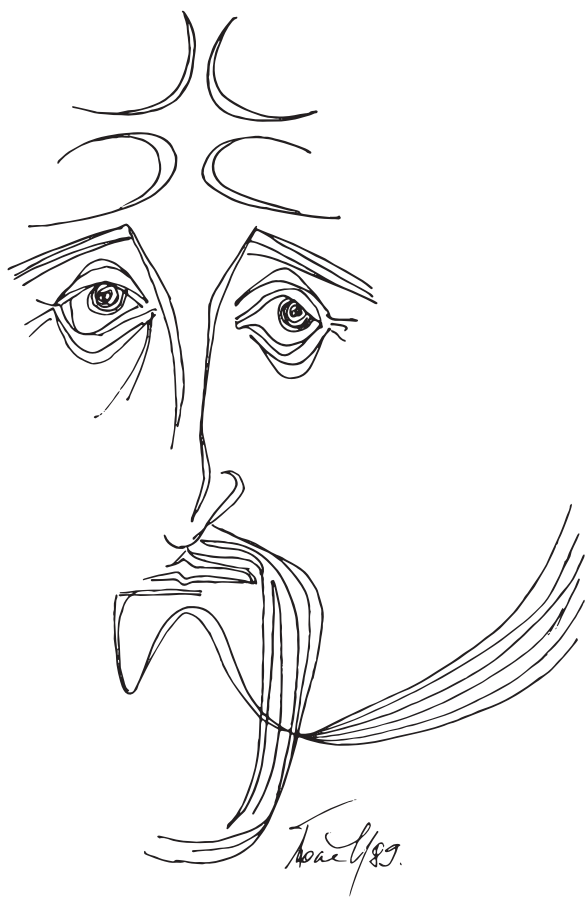
Услишај ме правдом Твојом и не уђи у суд са слугом Својим, Господе, јер се пред Тобом ниједан живи неће оправдати.

И изведи из тамнице душу моју, да се имену Твоме
исповеда.

(1253)

THE ARTIST

Свѣтацъ зашійийникъ Срба безъ ѣремца.

Дмитриј Оболенски

СВАГДАШЊУ ПОМОЋ И БЛАГОДАТ И ЗАСТУПСТВО ВАШЕ ТРАЖИМО

Молићива свейшима Симеону и Сави

двојице богоизбрана, свети и дивни, богоносни и свеблажени оци Симеоне и Саво, који сада заједно стојите пред Светом Тројицом облиставани светло њеном светлошћу, и гледате од ње на нас одозго – не заборавите добро се бринути за нас, народ свој.

Не сећајте се зала којима Бога прогневисмо, не срамите се наших нечистота којима грешимо пред Њим и због тога далеко стојимо од Њега, него као чедољубиви оци, омивши нас покајањем од њих, усвојите нас чисте Њему, и свагда нам дајте дарове добре што их од Њега измолисте.

Спасавајте нас молитвама од најезде поганика и сваког оскрбљења!

Знамо да вас нечистотом безакоња наших дела много жалостимо и чинимо да сте малаксали. Али не оставите, не одгурните, не одреците се нас као туђеродних, јер наследство смо вашег удела и већ кроз вас добијамо судбу од Бога, и не тајимо ваш многи труд и зној за нас.

Благопохваљујемо и проповедамо ваша добра дела за нас: православља веру, од јереси ослобођење, истинито

крштење, цркава подизање, светитеља велелепоту, царско украшавање круном, народа узаконење, ка покајању поучење, инока сабрање, ништих исхрану, сирочади смиловање, за живота и после смрти чудеса дивна, заступство пред Богом молитвама и у биткама помоћ, отачаско милосрђе и свагдашњу милост.

Не заборависмо сва добра ваша за нас, која се међу нама догодише, нити ћемо их заборавити.

Опет свагдашњу помоћ и благодат и заступство ваше тражимо, просимо да се за нас станете и да нас заступате, припадајући к вама вапијемо:

Не престаните да се молитe човекољупцу Богу за стадо ваше, које сте од душе заволели, за које се све до смрти подвизавасте – да се избавимо од таме грехова и страсти, од сваке обузетости злим бесима и крвника и преваре.

Као што сте нас у маловременом и земном овом животу, док с нама бесте, водећи нас, чували у обојем – у душевним и телесним стварима, још више се сада, будући код Христа, молитe за нас Њему да у миру и тишини покајањем живот наш поживимо, и после смрти своје милостива Га и помирљива нађемо, и да нам буде у страшни дан суда-наплате милостив и дарежљив.

Његово смо створење, и за Њега живимо и јесмо, и осим Њега за другог Бога не знамо.

Њему и припада свака слава, хвала и величје, част и поклоњење, заједно са Оцем и Свесветим Духом, и сада и увек и на векове векова.

Амин.

(1290)

ОД ГЛАДИ, СМРТИ, НЕВОЉА, ГРЕХА, ДУШЕУБИЦА И РАТОВА МЕЋУСОБНИХ СПАСИТЕ НАС, ОЦИ САМИЛОСНИ

Молићива свейшима Симеону и Сави

пречасна и дивна, света и јединодушна двојице, преподобна, преблажена, богоносива, богомудрена! Пастири и учитељи, многослављени и веома славни оци, који сте Богу надање и спас наш, Симеоне и Саво, [...] ви нам о Господу, који је стрпљив и спор на гњев, и који одвраћање ишчекује, и покајање прима, и брз је на милост – први рекосте! Уђите сада смело к Њему и, примивши наше обећање да ћемо са злобама престати, стишајте га да срцбу одложи, и јарост одврати, и времена за обраћање да нам!

Измолите милост, јемчите за нас кајањем нашим и дело које смо вам поверили испуњујући, као истинити јавите нам се! Помозите да се покајањем спасемо!

И као они који воле отачаство, земљу нашу непријатељима неосвојену у миру сачувајте!

Од глади, смрти, невоља, греха, душеубица и ратова међусобних спасите нас, и све Христу саимене људе своје молитвама ка Христу као штитом од истребљења јеретичког браните – да не би синови безакоња, из сујете радећи, брбљајући рекли: *Где је Христѿос Бој њихов?*

И цркве наше које за Господа подигосте, јеретичком простослављу неприкладне, до краја сачувајте!

Род са гране ваше утврдите да код нас благочасно царује и, победу над народима непријатељским у Њега измоливши, ваше духовно стадо, које сте у светом вашем врту за Господа сакупили, од мислених вукова и људи крволочних, цело и сачувано, ни душом нити телесно заклано, као пастири добри сачувајте!

А међу њима и мене, иако са злим делима, и у крас-тама свег и у лишајима! Али болести да бисте обуздали, ране моје излечите, оци самилосни. Ако сам због непослушности и својевоље охромавио и иза стада заостао, не презрите ме, и као невидни плен вука не оставите, већ на раме као Бог узевши ме, у врт спасења ваш и мене унесите. И молитвама својим ране моје исцеливши, здравим ме овцама својим прикључите – да бисмо сада, сачувани за оне који нас чувају, заповести ваше заједнички чували!

А све нас ви ћете чувати и сачувати. И када одавде будемо тамо представљани, ви ћете нас у вечним насељима, где сте сада, све примити. Па ако и мали делић нашега пространства добијемо, знаћемо добро да нас није изневерила нада коју ишчекујемо.

Зато вашим молитвама њој сподобимо се и, припадајући, молимо се!

И зато самоме Христу Исусу, Цару и Богу нашем, и с њим заједнички Оцу и Светоме Духу, слава и беспочетност, сила и моћ, част и поклоњење, сада и увек и на векове векова.

Амин.

(Око 1290)

ПРЕПОДОБНИ СИМЕОНЕ И
КИР САВО, СВЕТА ГОСПОДО МОЈА,
У РУКЕ ТУЋИНАЦА НЕ ПРЕДАВАЈТЕ
ОТАЧАСТВА ВАШЕГА

Молиѳва архиеѳискоѳа Саве Трећег

 оже бесконачни и милосрдни, и свемилостиви Владико Господе, коме се клањају сва колена небеских и земаљских и подземних, знам Те брза у милостињи и богата у милосрђима. Нико ко се у Тебе понада неће своје молбе промашити. Знам да се без тебе не свршава ни дело ни реч. Кроз Тебе све постаде што је видљиво и невидљиво. Помоћу Твојом цареви царују и силни власти одржавају. У Тебе надајући се, усуђујем се:

У Тебе ѳонадаше се оци наши, ѳонадаше се и Ти си их избавио. Тебе зазваше, и сѳасли су се. У Тебе се ѳонадаше, и не ѳосѳидеше се.

Такође, Владико мој, Господе Исусе Христе, погледај на овога слугу Твојега [Милутина краља] и наследство његово, и на смерност нашу, и на државу отачаства његова, коју си му Ти даровао. И оне који се хвале на ову малу државу власти његове, и хоће да је приграбе и овога слугу Твога озлобе, њихове мисли и лукавштине распи, да непријатељи наши не кажу: *Проѳуѳасмо ѳа*. Јер ако смо и недостојни и овога привременог живота, у име Твоје трудимо се да саберемо растурено у уделу државе

наше, прослављајући пресвето име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа.

И вас двојицу молимо, света господо моја, преподобни Симеоне и кир Саво, који имате смелости ка Владици Христу, не презрите мољења нашега и у руке туђинаца не предајте отачаства нашега, које сте наследили и непоколебиво утврдили молитвама вашим. Док сте раније били у телу, ви сте саосећали за њега, па и сад, и после смрти живи, не оставите овога слугу својега и нас, своје молбенике, с наследством вашим.

(1317)

СА СВОМ НЕБЕСНОМ СРБИЈОМ,
ПОМОЗИ НАМ, СВЕТИ САВО,
ПУТОВОДИТЕЉУ НАШ,
ДА ИСТРАЈЕМО ДО КРАЈА

ветитељу оче наш Саво, моли Бога за нас: да се српски народ обожи, сложи и умножи! Ти који си ангелски живео, апостолски проповедао и мученички се борио и страдао, чуј данас усклике мале српске деце у Отаџбини и по целом свету, која ти с љубављу певају:

*Свeйши Сава Србе воли,
За Србе се Боју моли,
Српском роду даје крила,
Српску децу блајосиља.*

Па кад чујеш данас овакве усклике љубави деце српске на обе хемисфере, испроси у Христа Бога милост да се сви Срби обоже, сложе и умноже.

Теби, духовниче, који си био први уредитељ српске цркве и ујединитељ српскога народа, моле ти се данас свештеници српски, измучени и напаћени, по разореним храмовима и по спаљеним задужбинама твојим, по опустошеним селима и опустелим градовима: не остави нас, оче наш духовни, но умоли благог Христа да нам опрости немар наш и немоћ нашу те нас све обожи, сложи и умножи.

Теби који си благословио и крунисао прве краљеве српске у Жичи и који си на хришћанском темељу утврдио краљевину српску: Саво премудри, испроси опроштај и милост роду твоме, те да се обожи, сложи и умножи.

Теби који си се после многотрудног живота упокојио пре седамсто десет година, моле се безбројне матере српске над свежим гробовима својих синова и кћери: Саво Свети, родитељу наш духовни, моли Христа милостивога да деца наша, покошена пре времена као неузрело жито, буду тамо где си ти, у Небесној великој Србији, у рају радости, где се не зна за болест, муку и смрт, и да се преостатак Срба на земљи обожи, сложи и умножи.

Теби који си био неустрашиви поборник правде Божије и добре воље међу људима и народима и борац против сваке лажи и насиља, моле се данас српски војници и војначелници: помози нам, Свети оче Саво, са свом небеском Србијом, помози да истрајемо до краја на путу који води у живот вечни, који си нас ти као Христов ученик научио, и помози да се сви Срби обоже, сложе и умноже.

Теби, народољупче, на данашњи твој дан пева ти похвале сав српски народ потиштен, понижен, остављен од људи, неопран од крви своје, јецајући у ранама по болницама и тамницама, на згариштима својих домова, по горама и збеговима, по кулачама и пештерама уздиже ти молитве: не заборави нас, Саво путоводитељу наш, но испроси милост у Свевишњег Бога да упокоји и прослави милионе новомученика вере твоје и поштења твога, браће и деце наше, а нас преостале на земљи да обожи, сложи и умножи.

Теби, учитељу учитеља наших, царе царева наших и наставниче духовника наших, племићу Христов, племе-

нити Оче Саво, украсе наш и лепото историје наше, ево и ми, сабрани данас у овоме храму посвећеном теби у овом великом светском граду, нејаки и грешни, сиромашни у свему осим у гресима нашим, теби ево уздижемо срца и молимо ти се: као достојни и увенчани Светац наш моли са пречистом Богородицом и свим Светим Христа Бога за нас, да се обожимо, сложимо и умножимо.

Амин.

(27. јануар 1945)

О СВЕТИ ОЧЕ НАШ,
ОДГОВОРИ ЉУБАВЉУ
НА ЉУБАВ СРПСКОГА НАРОДА

ветитељу оче Саво, моли Бога за нас!

Тебе највећег просветитеља Христа Бога у нашем роду прослављамо ми данас у овом величанственом храму посвећеном имену твоем.

Твојим светим животом и знојним трудом и несечичним пожртвовањем на земљи ти си задобио славу небесну, непролазну и бесмртну. И удостојио си се гледати лице Божије, и заступати се и молити за твој народ. Сада, сада више но икада, заступи се за свој страдални народ и помоли се Свевишњем Господу:

да нас Господ по милости Својој прости, помилује и спасе;

да сав твој народ обожи, сложи и умножи;

да благослови душе милиона браће и сестара и нејачи изгинулих у овом рату за крст часни и слободу златну и све их уведе у Рај, у близину твоју, оче наш Саво, у вечни покој и вечни живот, радост и славу,

да убрише сузе уплаканих, да залечи ране рањених, да утоли болове болних, да ублажи муке мучених, да ослободи сужње, да укрепи борце, да оснажи богомољце, да сједини разједињене, да сложи завађене, да умири узнемирене, да утеши мајке у црнини и удовице сиротице,

да гладне нахрани, озебле загреје, голе одене, и дарује слободу окованим.

О Свети оче наш, одговори љубављу на љубав Српскога народа, који те данас с љубављу прославља по васцелом свету певајући ти кроз сузе: Ускликнимо с љубављу Светитељу Сави, како на рушевинама твоје Жиче и на рушевинама своје државе, својих светиња и домова у Отаџбини, тако и по васцелом свету Божијем где год има чеда твојих, расејаних ветром зла по туђини.

Ако су старији грешили, деца нису. Благослови ову децу српску, која данас у тебе гледају и декламују:

*Свети Сава Србе воли
За Србе се Боју моли,
Српском Роду даје крила,
Српску децу блајосиља.*

Најблагословенији човече кога је мајка српска родила, благослови и ову духовну децу твоју која данас клече у овом дивном храму, духовном огњишту своје у овом сјајном граду. Одани својој светој вери и народности, они приобретоше овај свети храм с великим пожртвовањем, трудом и слогом, и посветише га имену твоме, имену свога најмилијег свеца. Благослови како њих, тако и сву браћу нашу на близу и на далеко, која данас тебе спомињу и тебе на помоћ призивају. Нека се с твојим благословом у свима њима утврди вера, оснажи нада и распламти братска љубав, слога, милост и доброта – да би тиме достојно прославили Оца свог небесног, као што си га ти прославио, најславнији витеже крста.

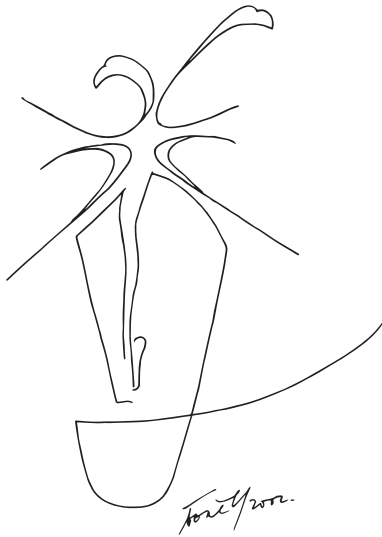
О свесилни Боже, Створитељу и Сведржитељу и Оче наш, услиши молитве вернога слуге твога Немањића Саве и нас грешних: не одврати лица Твога од нас [...].

Клањамо се величанству Твоме, Господе, и вапијемо Ти из дубине душе: похитај и скини с крста распети

народ наш, да би се у миру и слободи опрао од суза и крви, разведрио и развеселио, и прославио Тебе гласније, сложније и побожније него што Те је икада у прошлости прослављао – Тебе јединога Бога у Тројици.

Амин.

(1946)

ЈУСТИН ПОПОВИЋ

➤ 28 ◀

МОЛИ СЕ, СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈУ, ЗА СВЕТУ ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ И ЗА ОТАЏБИНУ СВОЈУ ЗЕМАЉСКУ

свештена главо, преславни чудотворче, Светитељу Христов Саво, Српске земље првопрестолниче, чувару и просветитељу, а свих хришћана добронадежни пред Господом заступниче, теби припадамо и молимо се:

Дај нам да будемо учесници љубави твоје према Богу и ближњему, којом је душа твоја за живота препуна била. Озари нас истином, просвети ум и срце наше светлошћу Божаствене науке. Научи нас да те истински подражавамо, да Бога и ближњег свог љубимо, и да заповести Господње непогрешиво извршујемо, те да и ми будемо чеда твоја, не само по имену него и по целокупном животу свом.

Моли се, Свети архијереју, за Свету православну цркву и отаџбину твоју земаљску која те увек с љубављу поштује. Милостиво погледај на сваку душу верних твојих поштоватеља, који ишту милост и помоћ твоју; буди нам свима у болестима исцелитељ, у тугама утешитељ, у жалостима посетитељ, у бедама и нуждама помоћник, а у самртном часу милостиви покровитељ и заштитник, да се помоћу светих молитава твојих и ми грешни удостојимо добити вечно спасење и наследити Царство небеско.

Да, Свече Божји, не посрами уздање наше, које чврсто
полажемо на тебе, него нам укажи многомоћну заштиту
твоју, да славимо и певамо дивног у светима својим Бога
– Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и кроза све
векове.

Амин.

ЈУСТИН ПОПОВИЋ

СВЕТИ ОЧЕ САВО, ВАСКРСНИ НАС НА ВЕРУ У ГОСПОДА ХРИСТА

Свети оче Саво, опрости и помози! Опрости и помози, опрости и помози нама духовним мртвацима по земљи српској. Васкрсни нас из мртвих, васкрсни душе наше из мртвих. Васкрсни их покајањем, васкрсни их вером у Господа Христа. Васкрсни их нашим новим животом по Еванђељу.

Ти нас покај, ти нас приведи Господу Христу, иначе српска земља претвара се у огромно гробље, леш до леша, мртац до мртаца. И авај, ако не васкрсне ка Христу, ускоро ће се претворити Српска земља у огромно гробље српских душа. Гробље душа које су извршиле самоубиства и убиства, презревши Господа Христа, одбацивши Јединог Истинитог Бога и Јединог Истинитог Даваоца вечнога живота и бесмртнога, и јединог Имаоца и Даваоца Вечне Истине и Правде.

О Свети оче Саво, васкрсни нас из мртвих. Васкрсни нас на веру у Господа Христа. Да ништа на овом свету не ценимо као Њега и да никога не љубимо више од Њега. Јер, ето, Он нам кроз Себе даде сва небеска блага и Царство небеско. Дај нам силе и моћи да и ми исто тако усвојимо веру у Њега, љубав к Њему, молитву к Њему.

Свети оче Саво, опрости и помози! И моли Господа Христа да све нас, српске мртваце, мртваце душом, васкрсне из свих смрти ка Њему, ка Небеској Правди, ка Вечном Животу кроза све векове.

Амин.

(1966)

ЈУСТИН ПОПОВИЋ

СВЕТИ САВО, ЗАПАЛИ У НАМА СУНЦА НЕУГАСИВА, СУНЦА СВЕТОСАВСКА

раћо моја, данас, ако икада данас је време покајања за српскога човека, за сваког Србина – време плача, време поста! Брани своју душу, брани њену вечност, брани њену Вечну Истину, брани њену Вечну Правду, јер себе тиме браниш, Србине брате. Да, нама данашњим Србима потребан је само један подвиг: покајање, молитва, пост, да обновимо у себи светосавског човека, да себе као живу циглу узидamo у Свету Србију. Наше је да сав живот наш буде живот по Светом еванђељу, еда бисмо били под моћном руком Светога Саве, еда Свети Сава не би се одрекао нас, него нас примио као палу децу своју, и као такве навео да се покајемо. А не покајемо ли се, продужимо ли и даље рушити Свету Србију и све што је светосавско, ми, ми ћемо имати најстрашније српске недаће у овоме свету, чудовишта од којих ће се одвраћати свако српско лице и свака света српска душа у ономе свету.

Свети Саво, тим постом просвети свету Српску земљу, тим Богом просвети српску душу, тим Господом Христом просвети српског човека. Васкрсни нас из

смрти, васкрсни нас из свих гробова наших, гробова које ми сами копамо себи и у које сахрањујемо себе. Васкрсни нас из мртвих као што си брата васкрсао из мртвих. Гле, заудара Српска земља од лешева, духовних лешева, од лешева српских душа!

Свети Саво, васкрсни нас из мртвих, оживи у нама еванђелску веру, запали у нама сунца неугасива, сунца светосавска, сунца Светог првомученика српског са именом Првомученика Стефана, ђакона Авакума! Запали буктиње свих оних који дадоше животе своје за Крст часни и Слободу златну! Све нас разбуди из смрти, све нас разбуди из гробова наших, еда бисмо и ми данашњи Срби, васкрснувши из мртвих, васкрсли из смрада безбожности и непоштења. Да бисмо служили чудесном Господу Христу, кога си нам ти дао, Свети оче Саво! Ти Га чувај у душама нашим. Њиме, Њиме оживљуј и украшуј Српску земљу, од сада до века!

Амин!

(1967)

ЈУСТИН ПОПОВИЋ

СВЕТИ ОЧЕ САВО, МОЛИ СЕ ЗА МАЛУ СРПЧАД ТВОЈУ

вети оче Саво, покај све залутале Србе! Свети оче Саво, безбожне Србе врати на пут вере твоје! Ти, ти овладај и завладај њиховом душом; у њиховој души је хаос, у њиховој души је неред, у њиховој је души рат страстни, страстни, страстни – сласти, сласти, сласти. То је живот за њих: јасла, јасла, јасла, а човек није створен за јасле. Човек је створен за Вечни живот, Свети оче Саво – погледај, помози и опрости, опрости и помози.

Сви лутамо, сви смо залутали, само ти са свима Српским светитељима моли се Господу Чудесном да Србе избави из свакога мрака, да их пробуди за светосавске врлине, за светосавски живот, да свака српска душа сматра еванђелске врлине за свој Устав, за свој вечни закон, да живи по њима.

Срби, Свети оче Саво, напустише свој пост, своју молитву. А ко и пости, он пости недељицу и све друго одбаци. А ти, ти царски сине, провео си не само у Светој Гори у страшноме и тешкоме посту, но целога живота боловао си никад не доједајући се, увек полугладан, и кад си био, као царски брат, архиепископ Српске цркве. Ти, ти

нас Србе уразуми да је пост заиста спасоносно средство – молитва и пост, то су једина еванђелска средства којим човек може да очисти себе, очисти себе од сваке нечистоте, од сваке нечисте помисли, речи и дела, и од свих нечистих ђавола који се скривају у човеку.

Пазите и чувајте душе своје. Семе еванђелско које је Свети Сава посејао у Српскоме роду ниче и данас; сеје он и данас, сеје с неба кроз своје молитве, сеје заједно са свима светитељима, од њега и пре њега светитељима, до владике Николаја, великог апостола Земље српске, другог Светога Саву нашег. [...] Они проповедају вечно Еванђеље Господа Христа; еванђелисти Српске земље, ето то су они. [...]

Ви прави Срби, ви имате једног вечног владара, бесмртног, непобедивог. То је Свети Сава и његови свети следбеници. За њим, само за њим и српском човеку и српском роду, Светој Србији осигуран је Вечни живот, не само у овоме свету него и у ономе свету, у Царству небескоме.

Свети оче Саво, опрости и помози; не престај молити се за малу Српчад твоју, и нама старима опрости све тешке и страшне грехе; опамети нас, уразуми нас, врати нас на пут светосавски, да тобом и кроз твоје дивне помоћнике светитеље сви идемо ка чудесном Господу, Творцу неба и земље, и уђемо у Његово Царство, да тамо у Небеској Србији славимо Њега, јединог истинитог Бога у свима световима.

Амин.

(1969)

ЈУСТИН ПОПОВИЋ

БОГОМУДРИ ОЧЕ САВО,
НЕ ОСТАВИ ДЕЦУ СВОЈУ НЕГО СВАГДА
БУДИ С НАМА

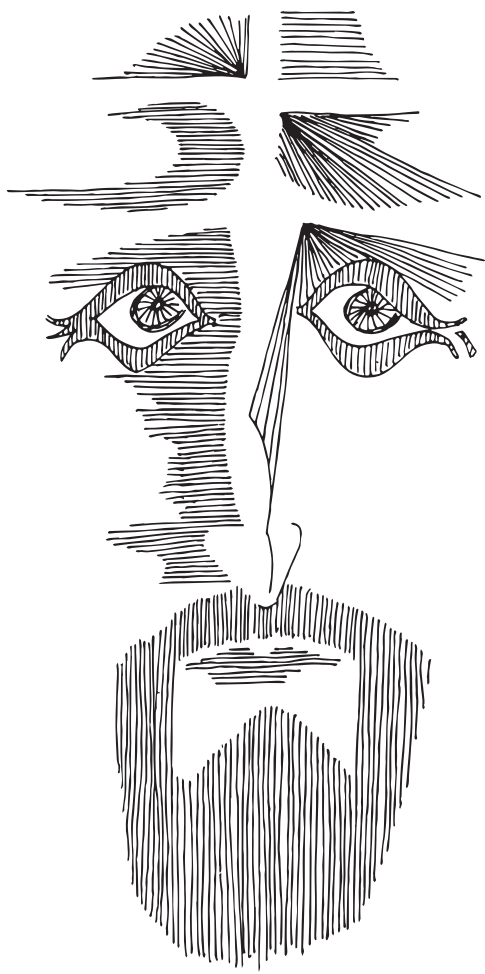
Велики украсе међу светитељима, богомудри оче Саво, молимо ти се, ми слуге твоје, и припадајући вапијемо ти:

Не остави децу своју, оче, него свагда буди с нама, као што си обећао, да те и ми по дужности славимо, да те величамо, да прослављамо величину и силу твоју, и да ти принесемо достојну песму кличући и говорећи:

Тебе величамо, светитељу; тебе славимо, светилниче; теби се клањамо, оче Саво: моли, молимо ти се, да се спасу они који славе свету успомену твоју!

Амин.

КАРА ИЛИ

Као ниједан црквени ујрављач или владар,
Сава је, мрџав, био свуд љрисуџан. Није
један манасџир био њејов, нејо сви – у свакој
цркви налазили су се њејов љорџреј и њејове
мисли. Турџи, желеџи учиниџи да ја нема,
смислили су да му сџале џело. И џако су и
учинили. Али, као џџо бива с незаменљивим
личносџима и у мрачним ејохама, оно се џад
није расуло у љрах, нејо у свејлосџи.

Милан Кашанин

ЈУСТИН ПОПОВИЋ

ПОХИТАЈТЕ, ПОХИТАЈТЕ, СВЕТИ САВО И ОСТАЛИ СРПСКИ БОГОУГОДНИЦИ

Господе, о Пресвета Богомајко, похитајте, похитајте српскоме човеку и разбудите нас, нас заспале у гресима, нас заспале у неверју, маловерју, у безверју. Ударите нас чудима, ударите нас ужасима, ударите нас страхотама да се разбудимо, да верујемо у Господа. Да се разбудимо на прави циљ свога живота, да знамо, да сазнамо да смо ми створени да себе испунимо Божанским силама, да живимо по Божанским законима, и да из себе изградимо богослична бића.

О, Света Пресвета Богомајко! Ти нас води и руководи, Ти нам буди главна васпитачица са свима светитељима, са Светим Савом и осталим српским богоугодницима. Ти нас води и руководи да нас смрт не би харала, да се покољ српских душа обустави, да једанпут и Срби васкрсну из свих смрти, и да служе Јединоме Истинитоме Богу у свима световима, Господу Исусу Христу, коме Ти једина водиш, Богомајко, са свима Светитељима.

Амин.

(1964)

ՀԱՅԿ

*У молићвеном и созерцајцельном бдењу ѿред
иконом Свейої Саве, ми ѿреїознајемо себе.*

Марко С. Марковић

ЧУВШИ РЕЧ МОЈУ О СПАСЕЊУ, С ЉУБАВЉУ ЈЕ САЧУВАЈТЕ – ДА БИСМО И МИ БИЛИ ЗАЈЕДНИЧАРИ РЕДА СВЕТИХ

Похвала њравој вери

раћо и пријатељи и оци и чеда богозвана, приклоните богољубива срца ваша да чујете божанске догмате. И чувши ове свете речи, ставите их, браћо, у срца ваша, и у савести душа, и пред очи ума, и разумејте их.

Премилосрдни и човекољубиви Бог, имајући неизмерну милост према роду људском, приклони небеса и сиђе на земљу, и својим божанским домостројем и добровољним подношењем многоврсних страдања божанског тела просвети род наш; и посла у сав свет Свете апостоле, рекавши им: *Идијте и научијте све народе крстијећи их у име Оца и Сина и Светиога Духа*. Али пошто они сами до нас не дођоше, то оци наши, чувши у истини речи њихове, повероваше им. И преблаги Бог, који има бескрајну милост и не жели ниједан од нас да погине, по истој тој првој заповести, и истим начином по науци и проповеди Светих апостола, уздиже ме на ово светитељство хотећи да преко мене *исјуни недосјайке* отаца наших; и Духом својим Светим заповеди ми да вам објавим ову реч своју о вашем спасењу, коју ви, чувши, с љубављу је сачувајте, да бисмо и ми били заједничари реда Светих.

Стога вас, браћо и чеда, ово прво молим: да, положивши сву наду своју на Бога, држимо се пре свега праве вере његове. Јер, као што рече Апостол, *ѿмеља друїоїа нико не може ѿосїавиїи осим оноїа који ѿосїави Дух Свеїи* преко Светих апостола и богоносних Отаца, а то је – права вера која је на светих седам Васељенских сабора потврђена и проповедана. И зато на овом темељу свете вере треба нам зидати злато и сребро и драго камење, то јест добра дела. Јер нити користи исправност живота без праве и просвећене вере у Бога, нити нас право исповедање [вере] без добрих дела може извести пред Господа, него треба имати обоје да *савршен буде човек Божји*, а не да због недостатка [једнога] храмље живот наш. Јер, као што рече Апостол: *Сїасава вера, која кроз љубав дела*.

Верујемо, дакле, у Оца и Сина и Светога Духа, певајући Тројицу Божанску, Узрок и Саздатеља свега проузрокованог и сазданог, видљивог и невидљивог. [Тројицу] која је једне суштине, то јест природе, и у три Лица, то јест говоримо Ипостаси и Личности, чиме нећемо да подразумевамо обличјем или разликом три Бога или три природе или суштине, него исповедамо једнога Бога и једну просту и бестелесну природу и суштину, а разликом Лица различитост Ипостаси означавамо; клањајући се [на тај начин] Тројици у Јединици и Јединици у Тројици, Јединици Трипостасној и Тројици Једносушној и једномоћној и сабеспочетној. Њу једину познајемо вечнопостојећу, беспочетну, нестворену, бесмртну, непропаљиву, нестрадану, свесаздаатељну и сведржећу и свепромислитељну.

И једнога од Тројице, не Оца ни Светога Духа, но од Бога Оца рођенога Сина и Бога, Логоса, надвремено и од Њега Родитеља нераздељиво рођенога, а не створенога једносушног Родитељу и увекпостојећег са Њим;

који је добротом [својом] све привео из небића у биће, и који је у последње дане, ради спасења нашега, сишао с небеса и уселио се у утробу Дјеве и сјединио се с телом одушевљеним, и душу разумну и умну суштински примио од те исте Пречисте Дјеве Марије [Богородице]. Он, од Бога Оца једносуштни Њему Бог Логос, због премногог човекољубља изволео је, вољом Оца и Духа [Светога], да спасе своје створење; сишавши из Очевог наручја, одакле се није одвојио, [и ушавши у утробу Пречисте Дјеве] и узевши на Себе не раније зачето тело одушевљено душом разумном и умном, произиђе [из Дјеве] Бог оваплоћен, родивши се неизрециво и сачувавши неповређеним девство оне која је родила; не претрпевши ни сливање нити промену, него остаде оно што беше а постаде оно што не беше; узевши на себе обличје слуге, истински а не привиђењем уподоби се нама у свему осим греха.

Њега знамо као савршенога Бога и савршенога Човека, не другога и другога, него једнога и истога пре оваплоћења и по оваплоћењу, једну сложену Ипостас; Њега једног истог у савршеним природама и својствима, и у двама природним вољама и дејствима, обома сједињеним по Ипостаси неизменљиво. Исповедамо Њега једног истог вољом хотећег и делајућег божанска [дела] као Бог, и Њега једног истог вољом хотећег и делајућег човечанска [дела] као човек. Јер Он не беше подложен природним нуждама него се по вољи [својој] родио, по вољи гладнео, по вољи жеднео, по вољи био уморан, по вољи се бојао, по вољи умро, истински а не привидно претрпео сва природна и беспрекорна страдања човечанска. И Он, Безгрешни, би распет и смрт окуси, и трећи дан васкрсе телом не видећи трулежност, и људску суштину неповређену и неосмрћену васкрсе, и узевши је на небеса седе с десне стране Оца; и опет ће доћи да суди живима и мртвима; као што се узнесе телом Својим,

тако ће доћи и дати свакоме по делу његовом. Јер вели: *Васкрснуће мртви и усташе који су у њровима, и они који су чинили добро са њравом вером оишићи ће у живој вечни, а који су чинили зло – у васкрсење суда.*

Уз то, ми се клањамо и поштујемо и целивамо свечесну икону човечанског оваплоћења Бога Логоса помазаног Божанством и оставшег непромењено, тако да онај који је помазан вером сматра да види самога Бога који се јавио у телу и с људима поживео. Клањамо се и дрвету Часнога крста и светим часним сасудима и божанским црквама и светим местима. Клањамо се и част одајемо икони Пресвете Богородице и иконама свечесних Божјих угодника, уздижући очи душе [наше] ка првообразном лику и ум узносећи на оно што је несхватљиво.

Ово је, богољубиви [моји], догмат православних Отачких предања. Следујући њима, и ми тако верујемо и тако исповедамо, а све јеретике и сваку јерес њихову проклињемо.

Примамо светих седам Васељенских сабора: први, који је био у Никеји, 318 Светих отаца; други, у Константиновом граду, 150 Светих отаца; трећи, ранији, у Ефесу, 200 Светих отаца; четврти у Халкидону, 630 Светих отаца; пети, опет у Константиновом граду, 164 Света оца; шести, опет у Константиновом граду, 170 Светих отаца. И још онај, мало касније бивши у Никејској митрополији, седми Сабор, 350 Светих отаца, против оних који се одричу часних икона и не изображавају их и не поклањају им се, безбожно клеветајући хришћане. А примамо и све Свете саборе који су се Божјом благодаћу у разна времена и [у разним] местима сабирали ради утврђивања православног јеванђелског учења, које прима Саборна црква. А оних којих се одрекоше ови Свети оци, одричемо се и ми; и које проклеше они, проклињемо и ми.

Јер многу јерес у разна времена и раздобља ђаво измисли, и многи кукољ зловерја кроз слуге његове

јересоначалнике посеја у васељени ради кварења и смућивања праве вере, које ми проклињемо, и с њима оне који измислише зле догмате, и гнушамо се сваке нечастиве јереси.

Ми пак стремимо се већма ка свакој побожности којој нас уче богомудре слуге Божије: пророци, апостоли, светитељи, као што и сам Господ наш Исус Христос Син Божји рече, када од Оца дође на земљу оваплотивши се, када роди се по други пут од Пречисте Приснодјеве, и догмате домостроја Очевог и свог изврши дивно, и заиста неизрециво разапе се на крсту, и трећи дан васкрсе, и по васкрсењу своје остаде овде на земљи четрдесет дана; и када хтеде узићи на небо ка Оцу [Своме] заповеди ученицима својим, апостолима, говорећи: *Идијте и научијте све крајеве крстијећи их у име Оца и Сина и Светиога Духа, учећи их да све држе шито сам вам зајоведио.* И опет: *Пройоведајте Јеванђеље сваком створењу; ко њоверује и крсти се, сјашиће се; а ко не њоверује, осудиће се.*

Ово је дакле права вера: крстити се у име Оца и Сина и Светога Духа.

И тако, ми који смо хришћани обећали смо: молити се Богу своје свагда, [држећи заповести Његове и увек творећи вољу Његову]. Јер *вера је без дела мртва*, по речи Јаковљевој.

Стога, браћо и чеда моја љубљена, као што и напред рекох, обоје [треба] да са страхом и трепетом држимо [и чувамо]. Држите [дакле] реч Божју и свету веру Христову, и призивајте чистим срцем пресвето име Његово, и не ленећи се у светим молитвама припадајте к Њему исповедајући грехе своје, плачући са сузама пред Њим и Њему певајући и припевајући у срцима вашим свагда дан и ноћ непрестано. Јер Бог, када га људи исповедају и моле му се, сам уверава људе и духовно улази вером у срца оних који добро слушају

науку Његову. Јер духовна наука није игра, нити речи безумља мисли људских, него је то проповедана света вера Божја на којој су основани свети чиновни у Христу Исусу Господу нашем, о коме пророци Светим Духом Божјим прорекоше, и апостоли научише, и мученици исповедише, и сви Свети сачуваше, и Преподобни оци беспрекорно одржаше, као на недељивом крајеугаоном Камену црквеном Христу, који је Премудрост и Сила Очева – [и то сачуваше] светодуховски и силно и крепко и чврсто и поуздано у вери – који и до сада многе уверава и утврђује и свима потврђује своју веру божанску. Он, Преблаг и Човекољубац, и до нас достиже Својом богатом милошћу, исправљајући наше недостатке, хотећи као Пастир истинити да нас, заблуделе овце, сакупи у небески тор [Свој]. Досежући до тога тора мисаоним и душевним очима [нашим], ми му се свагда молимо припадајући му у сваки час, и исповедајући му се, како Он сам дарује исказати то или помислити и неизречено сачувати. И ми, сатворивши вољу Његову, добићемо од Њега спасење у овом веку, и у будућем, ако верно сачувамо заповести Његове које нам је сам Господ заповедио да држимо, и обећао нам за то небеску награду, рекавши: *Заиста вам кажем: Ко одржи ријеч Моју, неће видјети смрти вавијек.*

Да, чеда моја љубљена, шта је поузданије и праведније од ове речи коју Христос сам посведочава и потврђује истином? Шта је боље од овога: не окусити смрти довека? Јер само то неокушање смрти већ је далеко од греха, јер је окушањем греха укус смрти ушао у сав род људски до Христа. Ради тога окуси смрт Он, који је безгрешан и бесмртан по [Свом] првом рођењу од Оца, но окуси је ради нас, и пострада, да и ми вером у Њега окусимо бесмртност као што рече Пророк: *Окусиће и видиће како је добар Господ.* Веома је дакле добар [Господ] и праведан и веран у свима речима Својим, и сва су дела

Његова у вери. Зато, чеда моја богољубљена, ми који га љубимо треба да чинимо дела вере у Христу Исусу Господу нашем, ми који смо примили од Њега бесмртну веру, толики дар – да не умremo никада!

Зато, ако ово сачувате, бићете блажени [од Бога у векове, и блажена биће срца ваша, и блажене биће душе ваше, и бићете блажени] ви који сте примили веру Божју и сачували је у чистоти. Гледајући на бесмртни дар Христов, творите свагда бесмртна дела у Христу: веру чисту и молитву честу, имајући према Њему љубав и наду, и савест чисту пред Богом и људима, пост и бдење, на земљи лежање, истину у свему, чистоту телесну и душевно уздржање, чувајући разум светог крштења – просвећења Божјег, којим се одрекосмо Сатане и свих дела његових. И свагда љубите покајање и исповедање грехова својих и плакање над њима; умиљење, смирење, праведност, поучење, исправљање живота свога, мржњу на грех; не опијање, не блудничење, него, напротив, чист живот какав је Божјим очима угодно гледати.

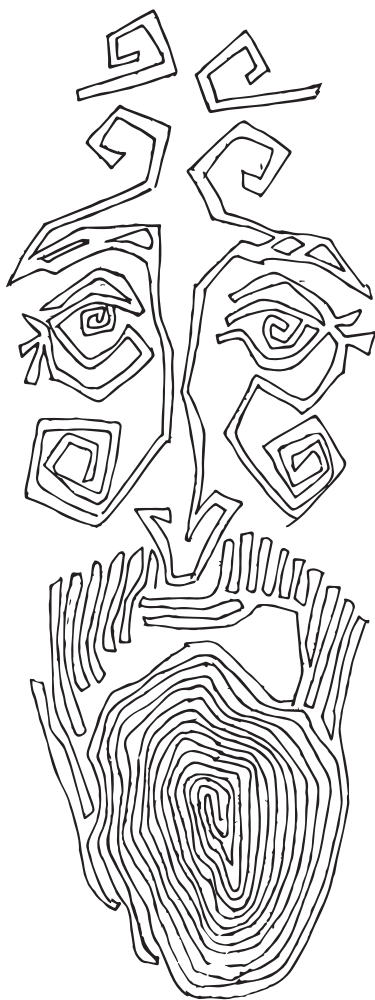
Јер Бог је један од почетка и у бесконачне векове. И ово је прва заповест речена онима који га љубе: да сваки од вас љубише Господа Бога своја свим срцем својим, свим умом својим, и свом душом својом, и свом снајом својом. И нека буду речи ове, које вам ја данас заповедам, написане на срцима вашим и у душама вашим, да се бојите Господа Бога Сведржитеља, и Њему јединоме да служите са страхом и трепетом, и Њему јединоме узносите част и славу, и Њему јединоме приљубљујте се, и именом Његовим не куните се, него нека је ваша реч по Апостолу: да да, и не не. И уопште, нека се никако не спомиње међу вама други Бог, осим Онога који је створио небо и земљу; ничему од онога што је на небу горе и што је на земљи доле и што је у води под земљом, да се не поклонише нији му послужуше, осим Господу Богу вашем, у кога се

крстисте и поверовасте, и одрекосте се тајнога срама, и постадосте заједничари добре вере Његове и саучесници бесмртности Његове. Њега јединога неоступно се држите, јер је *ї*ред очима Њеїовим све оїкривено, као што рече Апостол, и јер је Бог наш оїањ који сїаљује; и узвраћа за *ї*рехе очева на деци до *ї*рећеїа и чеїврїоїа колена, онима који *ї*а не љубе и не *ї*воре вољу Њеїову, а чини милосїї на хиљаде и десетїине хиљада онима који *ї*а љубе и држе заїовесїи Њеїове. Јер је Он Бої над боїовима и Госїодар над їосїодарима, Бої Велики и Силни и Сїїрашни. Да држиїе заїовесїи Њеїове, и да извршујеїе *ї*ред очима Њеїовим све речи које вам заїоведих [...], да буде добро вама и синовима вашим *ї*осле вас, и живи бићеїе до века ако чиниїе добро и уїодно *ї*ред Госїодом Боїом вашим, коме [нека је] слава и беспочетност у бесконачне векове.

Амин.

(1221/1253)

Handwritten text in red ink, possibly a signature or stylized characters, located at the top of the page.

Стари завети

- Јов – Књига о Јову
I Мојс – Прва књига Мојсијева (Књига постања)
II Мојс – Друга књига Мојсијева (Књига изласка)
V Мојс – Пета књига Мојсијева (Закони поновљени)
Пс – Псалми Давидови
I Сам – Прва књига Самуилова
II Сам – Друга књига Самуилова
Сол – Приче Соломонове
I Цар – Прва књига о царевима

Нови завети

- Гал – Посланица св. апостола Павла Галатима
Дела – Дела апостолска
Еф – Посланица св. апостола Павла Ефесцима
Јак – Саборна посланица св. апостола Јакова
Јевр – Посланица св. апостола Павла Јеврејима
Јован – Јеванђеље по Јовану
Кол – Посланица св. апостола Павла Колошанима
I Кор – Прва посланица св. апостола Павла Коринћанима
II Кор – Друга посланица св. апостола Павла Коринћанима
Лука – Јеванђеље по Луки
Марко – Јеванђеље по Марку
Матеј – Јеванђеље по Матеју
I Пет – Саборна посланица св. апостола Петра
Рим – Посланица св. апостола Павла Римљанима
I Тим – Прва посланица св. апостола Павла Тимотеју
II Тим – Друга посланица св. апостола Павла Тимотеју
Тит – Посланица св. апостола Павла Титу
Фил – Посланица св. апостола Павла Филипљанима

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ И ПРАКТИКА

МОЛИТВА [1]

Који си негда послушао Авраама и Сару и остале њраведнике ишћо су молили за чедо – Уп. узоре у Старом и Новом завету Светога писма (I Мојс 16: 1–2, 17: 15–19, 18: 14, 21: 1–3; I Цар 1: 1–20; I Сам 1: 1–20; Лука 1: 5–25).*

У Доментијановом Житију Свешћога Саве иста молитва Великог жупана српског Стефана Немање и жене му Ане гласи:

Господе, дај нам да родимо чедо по вољи милосрђа Твога и по провиђењу Твоме божаственом, које ће безбројном силом Твојом и богољубним Твојим доброверјем испунити своје отачаство, коме ми, слуге Твоје, по заповести Твога божаства и светих Твојих апостола, почетак положисмо, надајући се да ћемо Твоју божаствену награду добити. И уколико сатвориш милост са слугама Својим, да се више не приближимо у сједињење ове, телесне љубави, већ да останемо светињу извршујући, у страху Твоме, у све дане живота нашег.

* Наводи из *Старог завета* дају се у преводу Ђуре Даничића. Наводи из *Нове завета* дају се у преводу Комисије Светог архијерејског синода Српске православне цркве.

Молитва [2]

Сви да се спасају... – „Молим, дакле, прије свега да се чине мољења, молитве, просбе, благодарења за све људе... [...] Јер је ово добро и угодно пред Спаситељем нашим Богом, који хоће да се сви спасу и да дођу у познање истине“ (I Тим 2: 1, 3–4).

Молитви замонашеног оца представља Свети Сава у *Житију светиога Симеона* ове речи:

...Овога [Саве] блажени отац господин Симеон зазеле ићи у Свету Гору, као пастир добри потражити јагње одбегло и, узевши га на раме, принети га Оцу свом и својој жељи, и да од Бога награду прими устрањења ради од својих, и дугу жељу срца свога да испуни и да нађе љубљено и заблудело своје јагње.

Последњи исказ Сава у својем спису поткрепљује благословом који отац даје сину пред смрт:

И подигавши пречисте руке своје, и положивши их на главу моју, [блажени ми] говораше:

„Благосиљајући, благосиљам те! Господ Бог благословен поспешити спасење твоје, и нека пода ти уместо земаљског благодат и милост и Царство небеско, и нека исправи пут живота твога, којим раније од мене потече, имајући нераздвојну са собом, овде и тамо, моју, ако и грешну молитву!“

Молитва [3]

Имајте љубав међу собом – „Ово је заповијест моја: да љубите једни друге као што ја вас љубим“ (Јован 15: 12).

Молитва [4]

Госїоде, заволек красотиу дома Твојеїа, и местїо сїїана славе Твоје – „Господе, омилио ми је стан дома твојега, и мјесто насеља славе твоје“ (Пс 26: 8).

На Теби се уїврдих од уїробе; из уїробе маїере моје Ти си њокровиїељ мој – „Тебе се држим од рођења, од утробе матере моје ти си бранич мој: тобом се хвалим свагда“ (Пс 71: 6).

Госїоде, уїрави ме на њуї Твоје милосїїи – „Покажи ми, Господе, пут свој, и њїи ћу у истини твојој“ (Пс 86: 11).

Молитва [5]

Онај који осїави оца својеїа и мајку, и куће царске, и власїи имена мојеїа ради, сїїосїруко ће ѡримїїи и наследиће живоиї вечни – „И сваки који је оставио кућу, или браћу, или сестре, или оца, или матер, или жену, или дјецу, или земљу, имена мојега ради, примиће сто пута онолико, и наслиједиће живот вјечни“ (Матеј 19: 29).

У руке Твоје ѡредајем Теби дух мој... – „У твоју руку предајем дух свој“ (Пс 31: 5); „И повикавши, Исус из свега гласа рече: Оче, у руке твоје предајем дух свој“ (Лука 23: 46).

Молитва [6]

Који хоћеш да сїасеш свако сїворење и да ѡриведеш у разум истїиниїи – „Који хоће да се сви људи спасу и да дођу у познање истине“ (I Тим 2: 4).

Ко осїави оца или маїер или жену или куће имена Мојеїа ради, ѡримиће сїїосїруку наїраду у идућем веку, и наследиће живоиї вечни – „И сваки који је оставио кућу, или браћу, или сестре, или оца, или матер, или жену, или

дјецу, или земљу, имена мојега ради, примиће сто пута онолико, и наслиједиће живот вјечни“ (Матеј 19: 29).

У руке Твоје предајем дух мој... – „И повикавши, Исус из свега гласа рече: Оче, у руке твоје предајем дух свој“ (Лука 23: 46).

Молитва [7]

Онима који ме израже, наћи ћу се, и онеме који куца у двери моје милости, отворићу – „Иштите, и даће вам се; тражите, и наћи ћете; куцајте, и отвориће вам се“ (Матеј 7: 7).

Који ме призивају истином послушаћу, и саиворићу вољу оних који се боје и који ме љубе, и молићу њихову услишићу – „Господ је близу свијех који га призивају, свијех који га призивају у истини. Жељу испуња онима који га се боје, тужњаву њихову чује, и помаже им. Чува Господ све који га љубе“ (Пс 145: 18–20).

Молитва [8]

Управи ноге моје на Твој мирни љуји, Госйоде... – „Да обасја оне који сједе у тами и сјени смрти; да управи ноге наше на пут мира“ (Лука 1: 79).

Молитва [9]

Ти који си основао земљу на њврђи њезиној, и рекао да се не њоколеба у векове века – „Утврдио си земљу на темељима њезиним, да се не помјести на вијек вијека“ (Пс 104: 5).

У Доментијановом *Жиѿију свейоѿа Симеона* ова молитва монаха Саве (у оба случаја преводилац је исти) јавља се донекле промењена:

Ти који си основао земљу на тврдини Својој и рекао да се не поколеба на векове векова, погледај овде свемилосрдним светим оком Твојим на раба Својега, и пошаљи ми помоћ од светога Твога стана, и оснажи ме Твојим Светим Духом, и буди ми помоћник, Владико Христe Господе свега, да сатворим дом Пречисте Ти Матере свете Богородице као прибежиште за сва чеда отачаства мојега која Те љубе – тако да се сви који овде прибегавају сместе у Твоје царство пространо.

У оба житија дакле, и у *Жиѿију Свейоѿа Саве* и у *Жиѿију свейоѿа Симеона* молитвеник је син, не отац; Сава, не Симеон. У *Жиѿију свейоѿа Симеона* Стефана Првовенчаногa подизање манастира Хиландара овако је, пак, описано:

После, [кад Симеон и Сава] нађоше место пусто звано Хиландар, [место] увођења пресвете Владичице наше Богородице у цркву, посла овај свети преподобни старац, са нареченим ава Савом, своме сину, кога остави у отачаству своме да влада свом земљом српском – да им пошаље довољно потреба на подигнуће и за обновљење храма Пресвете, говорећи му овако:

О драго чедо и слуго Христѿов, нека ти је знано ово! Ако су ти Господ Бој и Пресвета Бојородица, извољењем својим, и с мојим блајословом, оставили да владаш у месѿу тиом, тишем ти да нађох тиутио месѿо усред Горе Свѿе, Ваведѿна пресвѿе Бојородице, ти имену Хиландар. Не облени се, већ тиохитѿај свом снајом својом да ти поидѿнеш, да се сазида храм Пресвѿе у сиомен моју земљи овој, и оѿей тиосле мене да буде тиби и чедима тивојим и

унуцима у родове ваше и родове до века. Јер њи си кѣишиѣор овоме, као шѣо и ѣређе најисмено ѣредадох њи у држави ѣвојој храм Пресвѣте Боѣородице Блаѣодаѣељнице у Сѣуденици, ни с ким у заједници, само ѣеби и ѣороду ѣвоме ѣосле ѣебе. Најомињем ѣи дакле, чедо, ѣророчку реч, која каже: „Покори се Госѣоду и умоли ѣа, и даће ѣи оно шѣо моли срце ѣвоје; оѣкриј ка Госѣоду ѣуѣ свој, и Он ће ѣа саѣвориѣи, и извешће као свѣлосѣ ѣравду ѣвоју“ (Пс 37: 4–6). Заѣо не доѣни ниѣи сѣавај, већ ѣоѣрудѣ се да исѣуниши ове моје речи и да, с блаѣословом мојим, своје добро дело извршиши.

Шта је и како је даље било, казује Првовенчани у наставку једанаестог поглавља свог списка. Доментијан је у *Жиѣиѣу Свѣѣоѣа Саве* (гл. VI) много детаљнији. Свеобухватан историјски приказ подизања Хиландара даје Мирјана Живковић у монографији *Исѣѣорија Хиландара*, I (Београд 1998).

Молитва [10]

О Госѣоде свемојѣи, ѣризри с небеса и види... – „Боже над војскама, обрати се, погледај с неба и види... (Пс 80: 14).

Научи ме ѣвориѣи вољу Твоју – „Научи ме творити вољу твоју, јер си ти Бог мој; дух твој благи нека ме води по стази правој“ (Пс 143: 10).

Не одбаѣи ме од лица Твоѣа – „Немој ме одвргнути од лица својега, и светога духа својега немој узети од мене“ (Пс 51: 11).

Покајѣ се, јер ѣриближи се царсѣво небеско – „Од тада поче Исус проповиједати и говорити: Покајте се, јер се приближило Царство небеско“ (Матеј 4: 17).

Оѣаши ме силом Својом – „Јер ме ти опасујеш снагом за бој; који устану на ме, обараш их пода ме“ (II Сам 22: 40; вид. Пс 18: 39).

Нећу се убојати зла, јер си Ти са мном – „Да пођем и долином сјена смртнога, нећу се бојати зла, јер ти си са мном“ (Пс 23: 4).

Господ је њросвећење моје и сјасијељ мој, од која ћу се обојати? Господ је заштитник живојиа моја, од која ћу се усјрашиши? – „Господ је видјело моје и спасење моје, кога да се бојим? Господ је крјепост живота мојега, кога да се страшим“ (Пс 27: 1).

Доментијан ову молитву уноси и у *Житије светиоиа Симеона*, само што се она ту појављује у преиначеном виду:

О невидљиви, о неописани, о несхватљиви, о недржимии, о непостижимии, о неизречени, о предобри, о многомилосрдни, о незлобиви, о многомилостиви човекољупче Господе, колико је велико мноштво Твоје доброте коју сакри за оне који се боје Тебе – бездно милосрђа Твојих прострто је ка грешницима и свима који љубе великолепно име Твоје!

Ти који си се обећао да ћеш истинито послушати оне који Те призивају; Ти који си у старини послушао чудеснога и огњеноснога и часнога пророка Твојега Илију, који је ревновао за Тобом, Господом својим, и мољење му испунио пославши огањ са неба – учини сада по милости и са мном, слугом Твојим, и дај ми да са смелошћу давидски вапијем безмерној милости Твога човекољубља: *Господ је њросвећење и сјасијељ мој, од која ћу се убојати? И: Господ је заштитник живојиу мојему, од која да се усјрашим?*

Утешии, Господе, срце моје молитвама угодника Твојега Симеона, и душу моју испуни духовном

радошћу, и овде пошаљи Пресветога Твога Духа, и обнови кости које су се сасушиле Тебе ради – да сви разумеју безмерну и бесконачну милост Твоју.

И дај награду Своју преподобноме Своме пред оба света анђелскога и човечанскога збора, да ја, слуга Твој, примим превелику смелост и да сав народ Твој прослави великолепно име Твоје, Оца и Светога Духа, и сада и увек.

МОЛИТВА [11]

Знам, Госпoде, да је Теби све моћуће ишћo iод хоћеш – „Знам да све можеш, и да се не може смести што наумиш“ (Јов 42: 2).

Иза речи иде дело које се дахом усћa Твојих свршава – „Ријечју Госпoдњом небеса се створише, и духом уста његовијех сва војска њихова“ (Пс 33: 6).

МОЛИТВА [12]

Госпoде Исусе Хрисћe, који си исћoчио воду из ићврда камена у иусћињи жедном народу Твоме... (Алузија на чудо Мојсијево када је ударио штапом у стену на брду Хорив... – вид. II Мојс 17: 1–6).

Подићни силу Твоју и окрени срца народа Твоћa на Твоје ућоћење – „Пробуди крјепост своју, и ходи да нам поможеш. Боже, поврати нас, нека засја лице твоје да се спасемо“ (Пс 80: 2–3).

У Доментијановом Житију Свѣйоїа Саве иста молитва монаха Саве гласи:

Превечни цару херувима и Творче анђела, и Боже пророка и апостола, и праведни чувару, и неизмерна милости грешницима, и спаситељу свију који притичу ка Теби, и изворе милости, и даваоче свакога добра, и служитељу оних који Те призивају истином и који свима дајеш прошење различним даровима богате Ти милости, који си од почетка дејствовао са нашим оцевима, и који си кроз њих показао страшна чудеса небројеном Својом милошћу и неизмерном Својом силом, Господе Исусе Христе, који си источио воду из тврдога камена жедном народу у пустињи – тим истим страшним именом Твојим и неизмерном Својом милошћу заповеди да дође Пресвети Твој Дух и да обнови сухе кости ономе који је страдао Тебе ради, те да он миро добромирисно источи нама који љубимо Твоје пресвето име.

Јер овај, Господе, ради Тебе пострада следејући Твојим светим речима, и пример Твога смирења показа нама који хоћемо да живимо по заповести јеванђеља Твога.

Да, Твојим неисказаним промислом заповеди да се јави сила једносушне Тројице.

Господе, који живиш у векове, и сада Ти јеси. Господе Исусе Христе, подигни силу Твоју и приложи срца народа Твога на Твоје угођење.

Чудесни Боже, јави своју чудесну благодат. Боже предобри који се прослављаш у светлости светих, пошаљи пребогату милост Своју од престола славе царства Твога и прослави овога Тобом назнаменаног од почетка, да поверује и овај Твој народ и да пођу за Твојим светим заповестима.

Молитва [14]

Све шїю їод молийє верујући, їримићейє – „И све што узиштете у молитви верујући, добићете“ (Матеј 21: 22).

Послушај уздах мој и їриклони ухо Твоје ка мољењу слуїе Твојеїа – „Нек изађе преда те молитва моја, пригни ухо своје к јауку мојему“ (Пс 88: 2).

Госїоде Боже мој, ка Теби раним... – „Боже, ти си Бог мој, к теби раним, жедна је тебе душа моја, за тобом чезне тијело моје у земљи сухој, жедној и безводној“ (Пс 63: 1; вид. и 130: 1–2).

Услиши ме, слуїу Својеїа, који Те моли, и не їосрами ме у чекању мојем – „Укријепи ме по ријечи својој и бићу жив, и немој ме осрамотити у надању мом“ (Пс 119: 116).

Као шїю се у Тебе уздах, учини їако, Госїоде, да се... не їосїидим – „Боже мој, у тебе се уздам; не дај да се осрамотим, да ми се не свете непријатељи моји“ (Пс 25: 2).

Молитва [15]

Ко сам ја, Госїоде, и шїїа је дом оца мојеїа да їако їрослављаш милосїї Твоју на нама – „Тада дође цар Давид и стаде пред Господа, и рече: Ко сам ја, Господе, Господе, и шта је мој дом, те си ме довео доведе“ (II Сам 7: 18).

Чиме ћу Ти врайїїїи за сва добра Твоја – „Шта ћу вратити Господу за сва добра што ми је учинио“ (Пс 116: 12).

Јер видеше очи моје сїасење Твоје, којим си и їосле смрїїи їрославио слуїу Твојеїа, оца мојеїа, їред лицем свију народа у овим крајевима – „Јер видјеше очи моје спасење твоје, које си уготовио пред лицем свију народа“ (Лука 2: 30–31).

Молитва [16]

Хоћећи да се сјасе сваки човек и да дође у разум истине (I Тим 2: 1, 3–4).

Који си у сјарини [...] који си сјрашним и свемоћним и милосрдним ласом чейвородневној Лазара исјриао из чельусији ада – Слављење Господа снагом јеванђеоских прича о чудима Христовим: о оздрављењу узетог (Матеј 9: 5–8; Марко 2: 3–12; Лука 5: 17–26), о васкрсавању сина удовичина (Лука 7: 11–15), о очишћењу губаваца (Матеј 8: 1–4; Марко 1: 40–45; Лука 5: 12–15, 17: 12–19), о васкрсавању четвородневног Лазара (Јован 11: 1–44).

Молитва [17]

Који си раслабљеноја љри Овчијој бањи видео, и овоја исцеливши и од одра љодијавиши, и одар да узме зайоведивши као доказ дане му Тобом снаје (вид. Јован 5: 1–15).

Који си удовичина сина на љојреб ношена, улазећи у љрад Наин, са одра васкрсноу (вид. Лука 7: 12–15).

Који си чейвородневној Лазара у Виљанији свемоћном Ти речју аду из чельусији исјриао (вид. Јован 5: 1–44).

Вапај Савин преображава се, на крају, у чин:

И свршивши молитву рече раслабљеноме:

„У име Господа Исуса Христа, чедо, теби говорим, устани и ходи са свом снагом“ (Јован 5: 8; Дела 3: 6).

У Доментијановом Жийију Свейоја Саве молитва првога српског архиепископа за раслабљенога овако тече:

Саваоте Боже, неразоримо основање и праведно сунце, непомерљиви камену, крпка сило, жезле непресечни, превечни изворе и путе истинитога спасења, и обручнице истините славе, неисцрпима храно насладна, почетку будућих добара, пун добра и у десницама и левицама, који дајеш благодат Своју људима да знају Тебе, истинитога Бога – Ти милујеш и спасаваш Својом вољом и премногим милосрђима Својима, хотећи да се спасе сваки човек и да дође у разум истине (I Тим 2: 3–4).

И Ти, Господе Исусе Христе, сине Бога живога, који живиш у висинама са једносуштним и јединородним Ти Оцем и са светим и добрим и животворећим Ти Духом, који си у старини речју подигао ослабљеног који лежи на одру (Матеј 9: 5–8; Марко 2: 3–12; Лука 5: 17–26), и сина удовичина ношена на погреб (Лука 7: 11–15), и који си прокажене речју очистио (Матеј 8: 1–4; Марко 1: 40–45; Лука 5: 12–15, 17: 12–19), и који си страшним и свемогућим и милосрдним гласом четвородневног Лазара из чељусти пакла истргао (Јован 11: 1–44) – Ти сада свевидећим оком Твојим и овде погледај са Своје неизмерне висине, и услышај молитву слуге Твојега, који се узда у Те, и приђи невидљивом силом Твојом, Ти који си згазио кључеве пакла и растргао неисказаним и неизмерним милосрђем болезни самртне, дођи и овде на овога ослабљенога, и ослободи га од болезни која га држи, и растргни свезе болова греховних, и обнови Своје створење – да сви људи Твоји разумеју неизмерну силу Твоју и бесконачну милост Твоју, и да се кроз све слави пресвето и велелепно име Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове.

Молитва [18]

Који си њодао силу изабраноме слући Твоме Мојсију њрошив Амалика (II Мојс 17: 8–16).

Који си... њомоао Своме крошкоче Давиду њрошив Голијата (I Сам 17).

И не обличи нас јарошћу Твојом, ниши нас казни њневом Твојим – „Господе, немој ме покарати у јарости својој, нити ме у гњеву својем наказити“ (Пс 6: 1; исто 38: 1).

Саивори са слућом Твојом њо Твојој милосћи – „Учини слуги својему по милости својој, и наредбама својим научи ме“ (Пс 119: 124).

Саивори са мнош знамење на добро, да увиде они који ме мрзе, и да се њосише, јер Ти ми, Господе, њоможе, и уиешо си ме – „Учини са мнош чудо доброте. Нека виде који ме ненавиде, и постиде се што си ми, Господе, помогао и утјешо ме“ (Пс 86: 17).

И суди, Господе, онима који су ме ошкололи, и бори се са онима који се боре са мнош – „Подигни се, судио земаљски, подај заслугу ошолима“ (Пс 94: 2); „Господе, буди супарник супарницима мојим; удри оне који ударају на ме“ (Пс 35: 1–2).

Жезал силе Твоје њошаљи с висине, Господе – „Скиптар силе даје ти Господ“ (Пс 110: 2).

Мишицом силе Твоје расшочи њорде мисли срдаца њихових – „Показа силу мишицом својом; разасу горде у мислима срца њихових“ (Лука 1: 51).

Узми оружје и шииши, и сшани у њомоћ моју, њошешни оружје и заивори њуи онима који ме њоне – „Узми оружје и штит, и дигни се мени у помоћ. Потегни копље, и пресијечи пут онима који ме гоне“ (Пс 35: 2–3).

Да буду као њрах лицем вешра, и аншео Твој, Господе, нека им досађује – „Нека буду као прах пред вјетром, и аншео Господњи нека их прогони“ (Пс 35: 5).

Нека буде њуи њихов шшаман и клизав (Пс 35: 6).

Молитва [19]

Послушај мене їрадом... – Године 1220. угарски краљ Андрија I спремао је поход на Србију бесан што је архиепископ Сава (Немањић) крунисао брата Стефана за православнога краља. По Доментијану, Сава је својом дипломатском мисијом отклонио напад.

У молитву Светога Саве уводе речи:

Бог, свагда прослављајући свога слугу, тада уздиже веома ражежено сунце у тој земљи у којој живљаше тај угарски краљ, тако да су се растопиле све леднице те земље. И када је потрошен лед у краљеву двору, овај Преосвећени прозре Духом Светим будуће и посла слугу ка самоме краљу говорећи:

„Реци да ми пошаље леда, јер сам у својој земљи научен да свагда пијем студено вино, а сада не, те трпим због велике жеге сунца.“

А он [краљ] призва слугу свога и заповеди му дати. А слуга његов рече:

„Тако ми главе твога краљевства, немам га ништа ни теби самоме дати, јер се растопише све леднице у овој земљи због сунчане жеге.“

А послани дошавши рече Преосвећеноме све што је чуо од краља. И у тај час уставши, Преосвећени стаде на молитву отворивши умне и душевне и срдачне очи, и пружи преосвећене руке на небесну висину ка ономе који влада небом и земљом, ка милосрдноме и премилостивом човекољупцу, послушатељу свога угодника, вапијући му у молитви.

Молитва [20]

Дубље разумевање Савинога призива силе Божије омогућује Доментијан у своме *Жийију Свейоїа Саве* посредством контекста којим молитвени чин уоквирује и, самим тим, продубљује га.

Молитви Савиној, наиме, претходи говор о боловању брата његовог Стефана, првовенчаног краља српског, који „посла ка Преосвећеном да чује о болести његовој и да се, дошавши, помоли за њега“. Примивши глас Сава, који је управо боравио „у другој земљи отачаства својега“, подигавши се одмах пође к њему. Пресреће га, међутим, страшна вест: „Престави се брат твој!“

За овим речима долази текст из којег молитва исходи:

Када чу овај горки глас, он у том часу, сивавши са коња, паде на земљу, испунивши очи своје сузама и ридањем, и уздигавши руке своје горе ка Вишњему, који седи на херувимима, који умртвљава и оживљава, поче се молити...

Да ја обучем свейим образом свейих анђела Твојих и свейих айосїола и їророка и їреїодобних оїаца – То јест да га замонаши, како би се касније могао убројати у свете.

Произневши молитву Савину, Доментијан продужује:

И сведобри, брз у милости, свемилосрдни Отац небесни послуша угодника Свога – заповеди анђелу Своме да врати душу у тело онога. [...]

И дошавши са великом журбом, Преосвећени га нађе опет оживела, и сатвори на њему сву вољу Божју [...], и својим светим рукама обуче га у велики анђеоски образ [...] – двоструко [тима] венчавши благовернога брата свога, бившег краља кир Стефана, назвавши га у анђелском образу Симон монах...

МОЛИТВА [21]

Ти, њо људској ѡприроди зајлакавиши над Лазаром... (Јован 11: 35, 39–44).

Молбе за сина сајњникова ниси ѡрезрео (Матеј 8: 5–13).

Хананејку шњо је молила за књер која сњрада ѡмиловао јеси (Матеј 15: 22–28).

Јаирову књер из смрњи као иза сна ѡдијао јеси (Матеј 9: 18–19, 23–26).

Удовичина сина, на ѡѡреб ношена, са одра ѡдијао јеси (Лука 7: 12–15).

Јер Ти си шњада и сада и на векове истњи – „Исус Христос је исти јуче и данас и у вијекове“ (Јевр 13: 8).

Све је Теби мојуће, немојуће Ти није нишиња – „А Исус погледавши на њих рече: Људима је то немојуће, али Богу није; јер све је мојуће Богу“ (Марко 10: 27; вид. и Матеј 19: 26).

МОЛИТВА [22]

Госњоде, услыши молињву моју... И изведи из шњамнице душу моју... – Молитва у целини састављена је према Псалмима Давидовим (уп. овим редом 102: 2–4; 143: 4; 38: 11; 143: 6–7, 9–12, 1–2; 142: 7).

За потпуно разумевање Доментијановог поступка значајна су збивања што доводе до молитве, која свој врхунац имају у исказу Давидовом: „Повиках у печали мојој ка Господу Богу мојему“ (Пс 120: 1). То претходно излагање овако тече:

Пошто је била распра у телу Преосвећенога, земаљска природа потеже ка својој матици земљи и веома отешча, а душевна природа ојача и прими силу и крепост и узвојева ка небесним, разумевши скори долазак Владике свога.

И Свети, свагда готов на молитву, и хотећи прославити празник по обичају пресветлога васкрсења [недеље], у поноћ чекајући долазак небеснога женика [Матеј 25: 6], још се прилежно обрати на молитву, вапијући свим умом и свима душевним чувствима пророчким гласом...

Молитва [23]

Њеіово смо сїворење... – „Јер смо његова творевина, саздани у Христу Исусу за дјела добра, која Бог унапријед припреми да у њима ходимо“ (Еф 2: 10).

За Њеїа живимо и јесмо... – „Јер у Њему живимо, и крећемо се, и јесмо; као што су и неки од ваших пјесника рекли: Јер смо род његов“ (Дела 17: 28).

Молитва [24]

Где је Хрисїіос Бої њихов? – „Зашто да говоре незнабошци: где је Бог њихов?“ (Пс 79: 10).

Молитва [25]

Коме се клањају сва колена небеских и земаљских и ѿдземних – „Да се у име Исусово поклони свако кољено што је на небесима и на земљи и под земљом“ (Фил 2: 10).

Твојом ѿмоћу цареви царују и силни власїи одржавају – „Мном цареви царују, и владоци постављају правду. Мном владају кнезови и поглавари и све судије земаљске“ (Сол 8: 15–16).

У Тебе йонадаше се оци наши, йонадаше се и Ти си их избавио. Тебе зазваше, и сйасли су се. У Тебе се йонадаше, и не йосйидеше се – „У Тебе се уздаше оци наши, уздаше се и ти си их избављао. Тебе призиваше, и спасаваше се; у Тебе се уздаше, и не остајаше у срамоти“ (Пс 22: 4–5).

Да нейријатјельи наши не кажу: Проіуѣасмо іа – „Не дај [непријатељима мојим] да говоре: Прождријесмо га“ (Пс 35: 25).

У Живоју краља Милуѣина од архиепископа Данила Другог налазимо две по многом сличне молитве, с тим што су то овде молитве краља Милутина.

Прва гласи:

Боже бесконачни и милосрдни, и најмилосрднији Владико свега, Господе, коме се клања свако колено небесних и земаљских и најдоњих, знам Те брза у милости и богатога у милосрђима – јер сваки који се узда у Тебе неће отпасти од своје молбе. Знам да се без тебе не свршава ни дело ни реч, јер кроз Тебе све постаде што је видљиво и невидљиво; и Тобом цареви царују и силни власији држе. У Тебе уздајући се, усуђујем се. Јер на Тебе се уздаше оци наши, уздаше се и избавио си их. Ка Теби вазваше, и сйасли су се. У Тебе се уздаше, и не йосйидеше се.

Тако, Владико мој, Господи Исусе Христe, погледај на државу отачаства мога даровану ми Тобом, и ма мене грешнога раба својега. А они који се хвале на ову малу државу моје власти, у намери да је разграбе и мене раба Твојега озлобе, њихове мисли и вештине распи, да не кажу непријатељи моји: Проіуѣасмо іа.

А ја недостојни, призивајући име Твоје, пожурих се да саберем расточено у наследству државе моје, прослављајући пресвето Твоје име.

Текст друге молитве је овај:

Добри човекољупче, Господе, уздање оних који Те признају, Ти знаш *немоћ нашеї смрїної ѿела* (Рим 6: 19), који си се у њега обукао. Због множине безакоња мојих којима сам сапет од своје младости, нисам достојан да погледам и видим висину Твоју, или да са смелошћу призовем свето и страшно име Твоје.

Али ка Теби добре ме предлажем душу моју и мисао: да на утеху јавиш Твоју милост мени грешноме молитвама пресвете Твоје Матере, јер ево обузет сам великом тугом гледајући долазак поганика, који хоће да ме озлобе и да прогутају моје наследство даровано ми Тобом. Јер *ево ме ойколише као ѿси, и скуї злобних ойседа ме, и наїадоше на мене креїки* (Пс 22: 16–17).

Зато, Господе, не удаљи помоћи Твоје од мене, и погледај на заступство моје, и устани у сретање моје, и види и *узврати зло нейријайшељима мојима* (Пс 54: 5). *Измиј на њих ѿнев Твој, и јаросїѝ ѿнева Твојеїа нека их ухваїи* (Пс 69: 24). И анђео Твој, Господе, нека им досађује и прогони их, и нека испуни лица њихова јадом – да се постиде и посраме сви који јављају слугама Твојима зло, јер Ти си заступник мој и уточиште, и у Теби се оправдавам.

А и вас молим, света господо моја, преподобни оче Симеоне и кир Саво, имајући смелоост ка Владици, не презрите мољења мога, и не предајте отачаства нашега у руке иноплеменика, које наследивши утврдисте непоколебимо вашим молитвама. Јер у телу сте пре боловали за њега, а сада, и после смрти живи, не оставите мене грешнога раба нашега.

Молитва [26]

Свeйшiйeљу оцe Саво... – Ову и још две молитве објавио је *Календар Американској Србобрана* (Питсбург 1948) са следећим уредничким објашњењем:

Почетком 1945. године наши велики мученици, блажене памјати патријарх Гаврило Дожић и епископ жички Николај Велимировић, на своме путу за логор смрти Дахау, под јаком стражом, стигли су у Беч, где су задржани три недеље. За то време, они су довођени недељом у Српску православну цркву у Бечу, јер је непријатељ ипак толико био увиђаван да им то није, као црквеним великодостојницима, ускратио. И док су стражари шетали пред црквом или стајали у самој цркви, дотле је епископ Николај, у олтару, на празним листовима светога Јеванђеља, гушећи се у сузама, написао три молитве.

Друге две молитве су: „Молитва Богу“ (написана 4. фебруара) и „Молитва за умножење љубави“ (написана 11. фебруара 1945).

Молитва [27]

У овом величансiвеном храму... – Молитву је Владика Николај изговорио на Светога Саву 1946. године у Саборној цркви Светога Саве у Њујорку.

Молитва [29]

Молитва оца Јустина саставни је део његове *Беседе на Свeйшoгa Саву*, изговорене 1966. године у манастиру Ђелије. Читаоца беседе у молитву уводе следеће речи:

Данас, данас на небу је српски Ускрс. Данас сва небеса, Свети Апостоли, Свети Пророци, Мученици, Исповедници славе

Светога Саву. Данас сам Господ грли Светога Саву, највећег и најсветијег Србина, најљупкије и најмилије српско дете Растка! А он клечи и плаче. Плаче над несрећним српским родом, плаче над земаљском Србијом. Сва Небеска Србија слави Светитеља Саву, а ви несрећни Срби све сте његово заборавили на земљи. [...]

Свети Сава распет на безброј крстова по Српској земљи! Свети Сава распет на свима крстовима који ограђују Српску земљу. Са свих тих крстова, он, он највећи Мученик српски, вапије пред Господом: *Госпoде, oпpоси́и им, јер не знају штo раде!*

Молитва [30]

Као штo си браћo вaскрсаo из мртoвих – Вид. молитве Доментијанову [20] и Теодосијеву [21], и такође напомене уз ове молитве.

Свети Сава Српски Похвала правој вери

Идиѿе и научиѿе све народе крстиѿећи их у име Оца и Сина и Светиога Духа (Матеј 28: 19).

Да бисмо и ми били заједничари реда Свеѿих (уп. Кол 1: 24).

Темеља другога нико не може ѿсѿавиѿи осим онога који ѿсѿави Дух Свеѿи (I Кор 3: 11).

Да савршен буде човек Божји (II Тим 3: 17).

Сѿасава вера, која кроз љубав дела (Гал 5: 6).

Узевши на себе обличје слуѿе (Фил 2: 7).

Истиински а не ѿривиѿењем уѿодоби се нама у свему осим ѿреха (уп. Јевр 2: 17; 4: 15).

И оѿеѿ ће доћи да суди живима и мрѿивима (вид. Дела 2: 27).

Тако ће доћи и даѿи свакоме ѿо делу њеѿовом (уп. Дела 1: 11).

Васкрснуће мрѿиви и усѿаће који су у ѿробовима, и они који су чинили добро са ѿравом вером оѿићи ће у живоѿи вечни, а који су чинили зло – у васкрсење суда (Јован 5: 25, 28–29; уп. I Кор 15: 52).

Који је ѿмазан вером (вид. II Кор 1: 21–22).

Бога који се јавио у ѿелу и с људима ѿживео (уп. I Тим 3: 16).

[Сабор васељенски], ранији, у Ефесу – Мисли се на „Ефески сабор из 431. године, да се не би откуд помислило на каснији Ефески сабор 449. године, тзв. ’разбојнички’, који признају само монофизити“ (Атанасије Јевѿић).

Оних [Свѣтѣх сабора] којих се одрекоше ови Свѣтѣи оци, одричемо се и ми; и које ѿроклеше они, ѿроклињемо и ми (уп. први канон Седмог васељенског сабора).

Ми ѿак сѣремимо се већма ка свакој ѿбожностѣи (уп. I Тим 3: 16, б: 3; Тит 1: 1).

Идиѣи и научиѣи све крајеве крсѣиѣћи их у име Оца и Сина и Свѣтѣога Духа, учећи их да све држе шѣио сам вам заѣоведио (Матеј 28: 19).

Проѣоведатиѣе Јеванђѣеје сваком сѣворењу; ко ѿверује и крсѣи се, сѣашиѣе се; а ко не ѿверује, осудиѣе се (Марко 16: 15).

Јер је вера без дела мртѣва (Јак 2: 20, 26).

Њему ѿевајући и ѿриѣевајући у срцима вашим (вид. Еф 5: 19).

Духовно улази вером у срца (уп. Еф 3: 16–17).

На недељивом крајевѣоном Камену црквеном Хрсѣиу (Еф 2: 20; вид. и I Пет 2: 4, 6).

Који је Премудросѣи и Сила Очева (I Кор 1: 24).

Хоѣиѣи као Пасѣир истѣиниѣи да нас, заблуделе овце, сакуѣи у небески ѿор [Свој] (вид. Јован 10: 1–2, 16; Лука 15: 4).

Заисѣа вам кажем: Ко одржи ријеч Моју неѣе видјеѣи смртѣи вавијек (Јован 8: 51).

Јер је окушањем ѿрѣха укус смртѣи ушао у сав род људски до Хрсѣиа (вид. Матеј 16: 28; Јевр 2: 9; Рим 5: 12).

Окусиѣи и видиѣи како је добар Госѣод (Пс 33: 9).

Веома је дакле добар [Госѣод] и ѿраведан и веран у свима рѣцима Својим (уп. Пс 144: 13).

Љубиџе Госџода Боџа своџа свим срџем своџим, свим умом своџим, и свом душом своџом, и свом снаџом своџом (V Моџс 6: 4–5; Матеџ 22: 37–38; Марко 12: 29–30).

Њему јединоме да служиџе са сџрахом и џрејейџом (уп. V Моџс 6: 6, 13 и 10: 20; Пс 2: 11).

Нека је ваша реч џо Аџосџолу: да да, и не не (Јак 5: 12; уп. Матеџ 5: 37).

Ничему од оноџа шџџо је на небу џоре и шџџо је на земџи доле и шџџо је у води џод земџом, да се не џоклониџе ниџџи му џослужџџе (II Моџс 20: 4–5).

Јер је џред очима Њеџовим све оџкривено (Јевр 4: 13).

Јер је Боџ наш оџањ коџи сџаљује (Јевр 12: 29).

Узвраџа за џрехе очева на деџи до џређеџа и чеџврџџџа колена, онима коџи џа не џубе и не џворе вољу Њеџову, а чини милосџџ на хиљаде и десетџине хиљада онима коџи џа џубе и држе заџовесџџи Њеџове (II Моџс 20: 5–6).

Боџ над боџовима и Госџодар над џосџодарима, Боџ Велики и Силни и Сџраџни (V Моџс 10: 17).

Да држиџе заџовесџџи Њеџове, и да извршујеџе џред очима Њеџовим све речи које вам заџоведих [...], да буде добро вама и синовима ваџим џосле вас, и живи биђеџе довека ако чиниџе добро и уџодно џред Госџодом Боџом ваџим (вид. V Моџс 6: 2, 10: 13, 5: 29, 13: 18).

Похвала њравој вери Светога Саве представља несрушиву основицу свих неизбројних похвала *њрвом срѓскоме њројоведнику и њумачу* православне вере. Народности, историјски, етички – духовни корени *свеѓосавља* отуда долазе. Зграда светосавља олицетворује се у наше дане *Храмом Свеѓоѓа Саве*, израслим на месту где су се мошти највећег Србина кроз сажиг претвориле у светлост.

Године 1988. песник Матија Бећковић саставио је две одвојене беседе за част и у славу прво Светога Саве, потом највећег његовоме имену и делу посвећеног храма. Под крај 2005. године ондашње и нове мисли сажео је у једну и јединствену похвалу:

Савина сен и Савине стопе прве су слике и скулптуре на српској земљи, али је он у Србију довео и прве велике сликаре и мраморнике.

Отворио је прве ћелије за ћутање, али су те ћелије и прве наше учионице, болнице и библиотеке, а ћелиоти први писци и преводиоци.

Увео је обавезан пост, али и обавезно читање. Утврдио је колена монасима, али поставио темеље државно-правним прописима.

Његовим жезлом потекли су изворици, али је њиме продисала и прва здрава реченица на српском језику.

Научио је ткаљу да не кида потку, али је учирио да се не ишчупају народни изданци, не пресахну почела и искони.

Поучио је шваљу да шије кратким концем, али је писао по вишој, унутрашњој синтакси.

Принц који је само привидно јео суви хлеб, и то помало, с мером воде пио, а увек жеднео. Ишао бос по оштром камењу, док га је отац самодржац Немања преклињао: *Помилуј ме, чедо, срце моје бијеш камењем које додирујеш ноћима ѓвојим.*

Цркву је назвао српском, али је није разорио већ утврдио, тако да је кроз векове, и кад је држава пропадала, остајала, као и данас – једини кров који над собом има српски народ.

Свети Сава је прво српско дете рођено крај библиотеке, у кући свога оца. *Ту је учио читање, писање, рачунање, стране језике.* Ту је имао сабране све словенске књиге и рукописе.

Ниједан Србин није видео толико страног света, а више ценио своју земљу и волео своје људе. Разговарао је са царевима и султанима, али се дружио и са српским пастирима и божјацима. Био је радо виђан на дворовима, али је стигао и да причува стадо Перу чобанину док је Перо боловао. Доспео је у Јерусалим, али се појављивао и по српским забитима, у воденицама и колибама, као путник намерник, рођак и комшија, с којим се могло *као човек с човеком разговарати.* И увек их је молио *да не презиру своје њо крви.*

Срби су, каже народна прича, до Светог Саве – хладно гвожђе ковали. Он их је научио да га усијају, али им је још више усијао срце за крст часни и веру православну. Управио нам је стопе, али и дух; прекрстио млеко да буде бело, али и душу да не буде црна.

Он је извадио прву личну карту српског народа, и од њега знамо ко смо, шта смо и коме припадамо.

Срби су до Светог Саве мрак из кућа избацивали карлицама; он их је научио да отварају прозоре. Али их је научио и нешто више: како да отварају прозоре на себи и избацују мрак из себе. То је најзначајнији прозор који је наш народ створио у историји. Кључ од тог прозора чуваће се и у Светосавском храму.

Наредио је води да извире, али и калуђерима *да не ситоје на једном месцу и да се тоје, већ да иду њо светију и проповедају Христову веру.*

Направио је мачке од рукавица, али се и *сен његове руке до данас над нама сачувала.*

Засновао је српског човека – то је његов најдубљи нацрт, најтрајнија грађевина и највећа задужбина.

Као што је Бог често маглом обавијао и заклањао Светог Саву да га спасе од гонилаца, тако је Свети Сава пуштао маглу око српског народа да се не види увек довољно, да му дâ времена да одложи брзе одлуке док му накрупњају савест и одговорност, да му одмакне руке и отргне срце од најлакших решења.

Градња Светосавског храма на Врачару почела је на Велики петак 1594. године. Место за храм одредио је сâм Светитељ кад је обневиделу мржњу спалитеља својих моштију навео да је искале на највишој коти будућег главног града његовог народа. Спалитељ је тражио место за сажиг, а Светитељ за храм. Згариште је постало отворена зеница Светог Саве, видело народне душе. Огњени стожер око кога смо саденути. Ломача је постала луча која је обасјала крст часни – и преузела путовођство српског народа кроз тмуше историје.

Почела је да га гради православна држава, зауставио рат, одлагао мир – без бомбардовања и туђина. Био је коњушница, потом гаража, предлагано је да буде циркус и, најзад, по распећу, кад је прошао и огањ и понижење и поругу, многи који су му били противници постали су му присталице и поборници. У прошлом веку су први пут у људској историји никли градови без цркава. Било је то у време када на свету није било ниједног Србина који је веровао да ће се храм на Врачару икада саиздати.

Наше престонице су биле Жича и Студеница, Хиландар и Цетињски манастир. Нека наше ново средиште буде над-храм на Врачаревом симбол-пољу. Нека храм на Врачару буде цвет корена који је Свети Сава закопао пре осам векова под Атосом, у Хиландару. Корена чије гране допиру до свих пет континената, а круна му ових дана избија на Врачару. Нека невидљиви храм из нашег срца изађе на видело, и нека иде увис, у небеса духа и твораштва, онолико колико има жила. Нека храм Светог Саве на Врачару буде спомен на прошлост, а знамен за будућност.

Недосјојни и лењи и худи монах Сава, како сам себе зове, симбол је свих српских тежњи ка добру. Сава је збирно име нашег народа. Цела српска замља украшена је Савиним именом, од Савиног поља код Хиландара – преко Саве, Савине, Савинца, Савова, Савовске, Савановца, Савиног Села – до Савиног извора на врху Дурмитора. Савиним стопама, по Савиној земљи, може се путовати из Савиног у Савин манастир. Српски земљопис је видљиви животопис Светога Саве, српска географија опредмећена Савина биографија. Његовим пепелом смо повезани, његов пепео је између нас.

ИЗБОРИ

Свети Сава, *Сабрана дела* (прир. и прев. Томислав Јовановић), Српска књижевна задруга, Београд 1998.

Свети Сава, *Сабрани сѝиси* (прев. Лазар Мирковић / Димитрије Богдановић; прир. Д. Богдановић), Стара српска књижевност у 24 књиге (даље ССК), књ. 2, Просвета / Српска књижевна задруга, Београд 1988.

Свети Сава / Стефан Првовенчани, *Жиѝије свейої Симеона* (прев. Драгутин Костић; прир. Томислав Јовановић), Кантакузин, Београд 1997.

Стефан Првовенчани, *Сабрана дела* (прев. Љиљана Јухас-Георгиевска), Српска књижевна задруга, Београд 1999.

Стефан Првовенчани, *Сабрани сѝиси* (прев. Миливоје М. Башић / Лазар Мирковић / Љиљана Јухас-Георгиевска; прир. Љ. Јухас-Георгиевска), ССК 3, Просвета / Српска књижевна задруга, Београд 1988.

Стефан Првовенчани, *Жиѝије и жизан св. Симеона* (прев. Драгутин Д. Костић), Београд 1923.

Доментијан, *Живої Свеїоїа Саве. Живої Свеїоїа Симеона* (прир. Радмила Маринковић; прев. Лазар Мирковић), ССК 4, Просвета / Српска књижевна задруга, Београд 1988.

Доментијан, *Жиїије Свеїоїа Саве* (прев. Љиљана Јухас-Георгиевска), Српска књижевна задруга, Београд 2001.

Теодосије, *Жиїија* (прир. Димитрије Богдановић; прев. Лазар Мирковић / Димитрије Богдановић), ССК 5/1, Просвета / Српска књижевна задруга, Београд 1988.

Теодосије, *Службе. Канони. Похвала* (прир. Биљана Јовановић-Стипчевић; *Похвалу* прев. Биљана Јовановић-Стипчевић), ССК 5/II, Просвета / Српска књижевна задруга, Београд 1988.

Сїаре срїске биоїрафије, I (превео и објаснио Миливоје М. Башић), Српска књижевна задруга, Београд 1924.

Писах и ѿоїїисах. Аутобиографске изјаве [Срба] средњег века (прир. и прев. Радмила Маринковић), Нолит, Београд 1996.

Николај Велимировић, *Сабрана дела* (прир. владика Лаврентије), књ IX, Химелстир 1983.

Православни молиївеник (уред. Данило Крстић; доп. Марко Калањ), Манастир Цетињски / Манастир Острог, Цетиње / Никшић 1990.

Јустин Поповић, *Празничне беседе* (прир. Атанасије Јевтић), Сабрана дела, књ. 1, Наследници Оца Јустина и Манастир Ћелије код Ваљева, Београд 1998.

Јустин Поповић, *Акаїїисїи* (прир. Артемије Радосављевић), Сабрана дела, књ. 5, Београд 1999.

Јустин Поповић, *Сейве и жейве* (прир. Атанасије Јевтић),
Сабрана дела, књ. 20, Београд 2007.

*

* * *

Из сѣаре срѣске књижевности. Хрестоматија (1911;
саставио и превео Миливоје М. Башић), Издавачка
књижарница Геце Кона, Београд ⁴1931.

Из наше књижевности феудалној доба (прир. Драгољуб Пав-
ловић / Радомила Маринковић), Просвета, Београд 1954.

*Анѣолоѣија сѣаре срѣске књижевности /XI–XVIII века/
(избор, превод и објашњења Ђорђе Сп. Радојичић),
Нолит, Београд 1960.*

Сѣара срѣска књижевност (прир. Ђорђе Трифуновић),
Београд 1967.

Сѣара срѣска књижевност, I (прир. Драгољуб Павловић
/ Радомила Маринковић), II–III (прир. Драгољуб Пав-
ловић), Матица српска / Српска књижевна задруга,
Београд 1970.

Примери из сѣаре срѣске књижевности. Од Григорија
Дијака до Гаврила Стефановића Венцловића (изабрао,
приредио и објаснио Ђорђе Трифуновић), Филолошки
факултет, Београд 1975.

Сѣара срѣска књижевност (прир. Томислав Јовановић),
Филолошки факултет / Нова светлост, Београд /
Крагујевац 2000.

Сѣара срѣска књижевност (прир. Светлана Томин),
Издавачка књижарница Зорана Стојановића,
Сремски Карловци / Нови Сад 2000.

Милош Црњански, *Свети Сава*, Задруга Професорског друштва, Београд 1934.

Јован Дучић, *Градови и химере*, Српска књижевна задруга, Београд 1940.

Милан Кашанин, *Српска књижевност у средњем веку*, Просвета, Београд 1975.

Антоније-Емил Тахиос, „Улога Светога Саве у оквиру словенске књижевне делатности на Светој Гори“, у зборнику *Сава Немањић – Свети Сава*, САНУ, Београд 1979.

Франсис Конт, *Словени* (прев. Гордана Петровић), књ 2, Филип Вишњић, Београд 1989.

Јустин Поповић, *Житија светих 1*. За месец јануар, Манастир Ђелије, Ваљево 1991.

Дмитриј Оболенски, „Сава Српски“, *Шест византијских ѿриреја* (прев. Нада Ђурчија-Продановић), Српска књижевна задруга, Београд 1991.

Књига о Светом Сави (зборник прир. Јован Пејчић / Станиша Нешић / Небојша Ђосић), Књижевно друштво Свети Сава, Београд 1996.

Марко С. Марковић, *Свети Сава – светишћел и ѿросветишћел*, Хришћанска мисао (Свечаник), Србиње / Београд / Ваљево / Минхен 1998.

Савиндан. Зборник уметничких текстова (прир. Ратомир Рале Дамјановић), Итака, Београд 2001.

Јован Пејчић, *Анѿолоѿија српских молишава* (XIII–XX век), Драслар партнер, Београд 2005.

Свети Сава (1175–1235) 2, 2*, 3, Похвала правој вери

Стефан Првовенчани, краљ (око 1165–1227) 5, (9*)

Доментијан (око 1210 – после 1264) (1*), 4, 4*, 6, 7, 8, 9, 9*, 10, 10*, 12, 12*, 16, 17, 18, 18*, 19, 19*, 20, 20*, 22, 22*

Теодосије (око 1246 – око 1328) 1, 11, 13, 14, 15, 17, 17*, 21, 23, 24

Милутин, краљ (друга половина XIII века – 1321) 25

Данило Други (око 1270–1337) 25*

Николај Велимировић (1880–1956) 26, 27

Јустин Поповић (1894–1979) 28, 29, 29*, 30, 31, 32, 33

* Звездица уз број молитве значи да се, уз обележену молитву, у напоменама налази и други текст истог писца. Број са звездицом у заградама означаје пак напомене уз молитве других аутора, у којима се међутим наводе текстови ових писаца.

ПРЕВОДИ

СА СРПСКОСЛОВЕНСКОГ

Лазар Мирковић 1, (4*), 6, 7, 8, 9, 10, 10*, 11, 12, 12*,
13, 14, 15, 16, 17, 17*, 18, 18*, 19, 19*, 20, 20*, 21, 22,
(22*), 23, (25*)

Радмила Маринковић 25

Томислав Јовановић 2, 2*, 3

Љиљана Јухас-Георгиевска (1*), 4, 5, 6, (9*)

Биљана Јовановић-Стипчевић 24

* Звезда овде упућује на бројеве напомена у којима се наводе други преводи ових аутора. Када су број напомене и звезда дати у заградама, то значи да основни текст није дело тог преводиоца.

О ПЕРЕВОДИМА

И ЛИКУ МОЛИТАВА

Неопходно је помислити овде на преводе молитава са српскословенскога на савремени српски језик. Изабрани су они преводи који најдубље и најлепше показују суштину православне, светосавске молитвености и, уопште, молитвенога жанра код Срба

Определивши се једанпут и коначно за преводе који ће у књигу ући, ни за час, међутим, нисам заборављао на преводачке одгонетке овде незаступљених аутора – таквих, на пример, као што су Миливоје М. Башић, Драгутин Костић, Ђорђе Сп. Радојичић. Свака од молитава старога доба носи у себи макар зрачак свих досад учињених превода.

Шта је, опет, са текстуалним обликом молитава Савиних, Првовенчаного, Доментијанових, Теодосијевих, краља Милутина? Како стоји ствар са сегментовањем њиховим по законима ритма и молитвене реторике?

Сва решења су моја.

Моја је, према томе, и сва одговорност пред читаоцем.

Уочи Светог Николе 2001 / На Светог Николу 2014.

Ј. П.

УПЛИВ

Молитве сам дао у поретку који васпоставља животни и душевни, потом историјски и духовни, светиљски *раси*, онда *јосијојаноси*, затим *зрачење* и непосредан *уишицај*, на крају свезаконитост *јри-суси*ва личности Светога Саве у црквеноме, националном и културном животу васколикога Српства – почев од Растковога одласка у Свету Гору и оснивања манастира Хиландара (што је дело двојице првих српских монаха, Саве и Симеона, сина и оца) па до наших дана.

Утолико, време писаца, то ће рећи: настанак „старих“ српских молитава – с изузетком, разуме се, самога Светога Саве – померени су у други план.

Писци су Стефан Првовенчани, Доментијан, Теодосије, али молитвеник је Растко, монах Сава, Свети Сава – зато је начело духовнога развоја и унутарње, психо-семантичке функционалности текста надвладао критеријум историчности и литерарне хронологије.

С молитвама Светоме Сави и њиховим распоредом ствари већ друкчије стоје. Начело психолошке организације уступило је место повесно-логичкоме мерилу.

Поступак је разумљив: док се тамо молитве редовно јављају као органске части већих приповедно-поетских целина (превасходно житија Светог Симеона и Светога Саве, али такође и једне похвале, Теодосијеве, и једне повеље, Милутина краља), овде оне готово по правилу (ипак не увек, што је случај с молитвама узетим из беседа оца Јустина Поповића о Светом Сави) представљају самосталне духовно-уметничке творевине својих писаца.

Заветну реч Светога Саве о правој вери Срба доносим као знак и као символ свеpravославља што значи из прве и што једнако светли и освештава човека и свет у тридесет трећој молитви.

Ј. П.

ВАНТОВАЛОГНАРУ

ЈОВАН ПЕЈЧИЋ рођен је 1951. године у Бошњацу код Лесковца, Србија. Критичар, историчар књижевности, есејист, антологичар. На Филозофском факултету у Нишу предаје Српску поезију и Српску критику и драму двадесетог века.

Објављене књиге: *Облик и реч критике*. Огледи и прикази (1994); *Тајна и крст*. Појмови / поимања 1. Огледи (1994); *Заснови Глијорија Возаровића*. Монографија (1995, 2009); *Култура и њамћење*. Београд у историји и литератури (1998); *Просјори књижевног духа*. Студије (1998); *Знамења и знаци*. Појмови / поимања 2 (2000); *Профил и длан*. Појмови / поимања 3 (2003, 2010); *Књижевни свет – критичка свет*. Облик и реч критике 2 (2004); *Истина и облик живе речи*. Ка поетици књижевног интервјуа (2006); *Милан Ракић на Косову – завеш, њесма, чин*. Монографија (2006); *Основ, оквири, њра*. Облик и реч критике 3 (2008); *Ти, међу њим*. Књижевни Београд (2009); *Почеци и врхови: српска књижевност и њена историографија* (2010); *Поетика књижевног разговора* (2012); *Завеш и чин* (2013).

Антологије: *Анџолоџија српских молиџава /XIII–XX век/* (2000, 2005); *Приону душа моја: Молиџве Свеџоџа Саве / Молиџве Свеџоџе Саве /XIII–XX век/* (2002, 2003, 2014); *Анџолоџија српских џохвала /XIII–XX век/* (2003, 2006); *Нишки драмски џисци: анџолоџија* (2004).

Приредио је и критичким коментарима опремио више дела српских писаца, између осталих Јована Скерлића (у пет књига), Исидоре Секулић, Богдана Поповића, Милана Ракића, Јустина Поповића, Бранимира Ћосића, Радета Драинца, Николаја Тимченка...

Живи у Београду.

ГДЕ ЈЕ ШТА

НА ПОЧЕТКУ

Јован Пејчић: *Молићивена реч и лик Свѣтоїа Саве*..... 15

РОЂЕЊЕ

Теодосије: *Чедо које ће бићи жезал*..... 23

ПИСАЦ

Свети Сава: *Дај ми, Оче неба* 27

Свети Сава: *Боже оѣаца наших* 28

МОЛИТВЕНИК

Доментијан: *Сви од искони оци наши* 31

Стефан Првовенчани: *Младићку слабосї*..... 32

Доментијан: *Душа моја не заволе*..... 33

Доментијан: *Гредем за Тобом* 34

Доментијан: *Да силом Свѣтоїа Духа*..... 36

Доментијан: *Прибежишиїе за сва чеда* 37

Доментијан: *Уїеши, Госїоде, срце моје*..... 38

Теодосије: *Ја удивљен доброхвалим*..... 40

Доментијан: *Прослави, Госїоде*..... 42

Теодосије: *Предобри, Госїоде* 44

Теодосије: *Ка Теби раним*..... 45

Теодосије: *После смрїи њѣове*..... 47

Доментијан: *Ослободи раслабљеноїа*..... 48

Теодосије: *Раслабљеноїа їодїїни*..... 50

Доментијан: <i>Види, Владико, насиље</i>	52
Доментијан: <i>Ти који исцјуњујеш све</i>	54
Доментијан: <i>Повраћи душу слује Твојеја</i>	55
Теодосије: <i>Свесилном речју зайоведи</i>	57
Доментијан: <i>Услишај ме љравдом</i>	59

СВЕТИТЕЉ

Теодосије: <i>Сваїдашњу љомоћ и блаїодаї</i>	63
Теодосије: <i>Од їлади, смрћи, невоља</i>	65
Краљ Милутин: <i>Преїодобни Симеоне и Саво</i>	67
Николај Велимировић: <i>Са свом небесном Србијом</i>	69
Николај Велимировић: <i>О Светии оче</i>	72
Јустин Поповић: <i>Моли се, Светии архијереју</i>	75
Јустин Поповић: <i>Светии оче Саво</i>	77
Јустин Поповић: <i>Зайали у нама сунца</i>	79
Јустин Поповић: <i>Моли се за малу Срїчад</i>	81
Јустин Поповић: <i>Боїомудри оче Саво</i>	83

КРАЈА НЕМА

Јустин Поповић: <i>Похиїаїїе, љохиїаїїе</i>	87
---	----

ЗАВЕТ

Свети Сава Српски: <i>Похвала љравој вери</i>	91
---	----

ДОДАЦИ

Скраћенице.....	100
Објашњења и паралеле.....	101
Извори.....	129
Писци.....	133
Преводиоци.....	134
О преводима и лику молитава.....	135
Читаоцу.....	137
О антологичару.....	139

ЈОВАН ПЕЈЧИЋ
» ПРИБОНУ ДУША МОЈА «

МОЛНТВЕ СВЕТОГА СЛВЕ
МОЛНТВЕ СВЕТОМЕ СЛВН

МАГЕЛАН ПРЕС

Издавач

Тендуро Менаџмент доо
Станоја Главаша 15/1, 11060 Београд
Тел: 011 303 43 17, Моб: 064 102 80 43
www.magelanpress.rs, office@magelanpress.rs
www.knjizaramagelan.com

За издавача

Бранка Годоровић

Уредник

Милан Бронгус

Лекџура / корекџура

Грозда Пејчић

ЛЕПОТОМ КИЊИГЕ СЛВНО СЕ
ГОЛЕ МНЛОРАДОВИЋ

Техничка обрада

Dizajn studio Clickman

Штампа

ТУЛИ, Вршац

Тираж

500

ISBN 978-86-88873-26-0

СР - Каталогизација у публикацији - Народна
библиотека Србије, Београд

271.2-36:929 Сава, свети(082.2)
821.163.41-82

ПРИОНУ душа моја : молитве светога Саве :
молитве светоме Сави : (1207-1969) : антологија /
[приредио] Јован Пејчић. - 1. изд. на српском језику.
- Београд : Тендуро Менаџмент, 2014 (Вршац :
Тули). - 144 стр.; 21 см. - (Едиција Око / Тендуро
Менаџмент ; књ. 8)

Антологијски избор. - Тираж 500. - Стр. 9-11:
Молитвена реч и лик светога Саве / Јован Пејчић. -
О аутору антологије: стр. 75-76.

ISBN 978-86-88873-26-0 (брош.)

а) Сава, свети (око 1174-1235)

COBISS.SR-ID 212230412

ISBN 9788688873260

